

חזרת עזר
לפרק
שזר שנגח את הפרה

- טבלאות
- שאלות לחזרה
- תקציר

נאסף ונלקט ע"י ישראל יצחק הלוי איצקוביץ
03-6167043

הקדמה לפרק שור שנגח את הפרה

לֹא וְכִי-יִגָּף שׁוֹר-אִישׁ אֶת-שׁוֹר רֵעֵהוּ וּבִמַּת וּמָכְרוּ אֶת-הַשׁוֹר הַזֶּה וְזָזוּ אֶת-כַּסְפוֹ וְגַם אֶת-הַבֵּית יִזְזִינָו: לוֹ אִו נֹדַע כִּי שׁוֹר זָזוּ הוּא מִתְבוּל שְׁלֵשׁ וְלֹא יִשְׁמְרוּ בְּעַלְיוֹ שְׁלֵם יִשְׁלַם שׁוֹר תְּזוּזַת הַשׁוֹר וְהַבֵּית יִהְיֶה-כֹּו:

דְּש"ד

פסוק לה

וְכִי יִגָּף, ידחוף בין בקרניו בין בגופו בין ברגליו בין שנקכו בשיניו כולן בכלל נגיפה הם שאין נגיפה אלא לשון מכה:
שור איש, שור של איש:

ומכרו את השור וגו', בקוים הכתוב מדבר שור שזה ר', שהמית שור שזה ר', בין שהנבלה שזה הרבה, בין שהיא שזה מעט כשנוטל זה חצי החי וחצי המת, וזה חצי החי וחצי המת. נמצא כל אחד מפסיד חצי נזק שהזיקה המיתה. למדנו, שהתם משלם חצי נזק. שכן השוין, אתה למד לשאינן שוין, כי דין התם לשלם חצי נזק, לא פחות ולא יותר, או יכול אף בשאינן שוין בדמיהן כשהן חיים אמר הכתוב וחצו את שניהם? אם אמרת כן פעמים שהמזיק משתכר הרבה, כשהנבלה שזה לימכר לעובד כוכבים הרבה יותר מדמי שור המזיק, ואי אפשר שיאמר הכתוב שיהא המזיק נשכר, או פעמים שהניזק נוטל הרבה יותר מדמי נזק שלם, שחצי דמי שור המזיק שזה יותר מכל דמי שור הניזק, ואם אמרת כן הרי תם חמור ממועד. על כרחך לא דבר הכתוב אלא בשוין, ולמדך שהתם משלם חצי נזק, ומן השוין תלמוד לשאינן שוין, שהמשתלם חצי נזקו שמיין לו את הנבלה ומה שפחתו דמיו בשביל המיתה, נוטל חצי הפחת והולך, ולמה אמר הכתוב בלשון הזה, ולא אמר ישלם חציו? ללמד שאין התם משלם אלא מגופו! ואם נגח ומת אין הניזק נוטל אלא הנבלה ואם אינה מגעת לחצי נזקו יפסיד, או שור שזה מנה שנגח שור שזה חמש מאות זוז אינו נוטל אלא את השור שלא נתחייב התם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (ב"ק כו):

פסוק לו

או נודע, או לא היה תם אלא נודע כי שור נגח הוא היום ומתמול שלקום הרי ג' נגיחות: שלם ישלם שור, נזק שלם:
והמת יהיה לו, לניזק ועליו יקלים המזיק עד שישתלם ניזק כל נזקו:

שאלות לחזרה

א) מה הפירוש וכי יגוף?

ב) ומכרו את החי וחצו את כספו במה איירי הפסוק?

ג) מאיזה ב' טעמים מכריח רש"י לפרש שעל כרחך הפסוק איירי בשווים?

ד) מדוע לא אמרה התורה ישלם חציו?

ה) באיזה ב' דינים נשתנה בין תם למועד?

ו) שור תם ששווה 500 זוז שנגח שור שווה 100 זוז והנגילה שווה 20 זוז כמה צריך המזיק לשלם?

ז) שור תם ששווה 50 זוז שנגח שור שווה 300 זוז והנגילה שווה 30 זוז כמה צריך המזיק לשלם?

ח) שור מועד ששווה 260 זוז שנגח שור ששווה 450 זוז והנגילה שווה 50 זוז כמה צריך המזיק לשלם?

רפ מ"א ע"ב

הנושא = המזכר שזר לחבירו זנמצא נגהן

שמואל

המקח אינו בטל, משום שיכול לומר לו לשחיטה מכרתיו לך.

רב

הרי זה מקח טעות.

קושיא ג'

רק לפי רב

הגמ' הבינה דהו"א, שלפי רב שהדין שמקח טעות, היינו אפילו אם אין למוכר את הכסף. קושיית הגמ', שהאקח יטען אם אין למוכר את הכסף, אפחות אני מעוניין בעל.

הכסף נמצא

קושיא ב'

כמה כסף נתן

דמי שחיטה

דמי חרישה

זה ארז

זה אשמואל

הדמים שווים

קושיא א'

מה האדם רגיל לקנות

רק לשחיטה

רק לחרישה

זה ארז

מדוע המכת טעות?

זה אשמואל מדוע

יכול לומר או לשחיטה מכרת'ו?

גברא דזבין להא

א"ב כדי שיהיה מוחלוקת בין רב ושמואל הוא רק בהשלמת ג' תנאים הללו:

👉 גברא דזבין להא ולהא.

👉 הדמים שווים.

👉 הכסף נמצא.

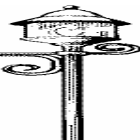
שמואל

המקח אינו בטל! בממון אין הולכים אחר הרוב אלא אחר המוחזק.

רב

הרי זה מקח טעות! בגלל שהולכים אחרי רוב, ורוב האנשים קונים לחרישה.

37 מ"ו ע"ב

הנושא = הסבר המשנה וכן פרה שנגחה את השור

הדין = חצי נזק מהפרה ורביע נזק מהוולד.
ס"ה מקבל הנזק $\frac{3}{4}$ מהנזק.

ומקשה הגמ'
שבאופן שאין ספק מקבל הנזק רק
חצי. ואילו כאן הוא מקבל יותר.

התירוצים

רבא

חצי הכוונה חצי נזק.
ורביע הכוונה רביע נזק.
והפרה והוולד שייכים לאחד.

אבוי

חצי הכוונה חצי התשלומים
שהם רביע, ורביע הכוונה רביע
התשלומים שהם שמינית.
ויש כאן בעלות נפרדת לפרה
ולולד.

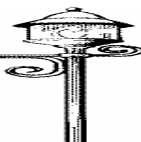
כשהפרה נמלאת, גובה
ממנה כל החצי נזק.
וכשהפרה אינה נמלאת,
גובה מהוולד רביע.

א"ד א'
מייירי שתבע בעל הוולד
תחילה, ובעל הפרה אומר
לו בזה שהלכת לבעל הוולד
תחילה גלית דעתך שיש לי
שותף.
לכך: בעל הוולד משלם $\frac{1}{8}$
ובעל הפרה $\frac{1}{4}$.
אבל אם תבע לבעל הפרה
תחילה הוא חייב לשלם
חצי, משום שהנזק אומר לו
הבא לי רחיה שיש לך
שותף.

רבא אינו מסכים לתירוץ זה, מכיוון שחצי נזק אין הכוונה
חצי התשלומין, ורביע נזק אין הכוונה רבע התשלומין.

הנושא = הסבר המשנה

37 מ"ז ע"ב

הקדמה

בעומדינו לפני סוגיא זו, אנו אמורים לדעת פיש ג' מנכיס של הסכמת בעה"ז להכנסתו של בהמת חזירו:

- א) הוא מסכים שתכניס, אבל מצהיר מפורשות שאינו לוקח על עצמו שום אחריות.
- ב) הוא מסכים שתכניס, אבל לא הצהיר שום מידע לגבי קבלת אחריות - ונקרא "סתמא".
- ג) הוא מסכים שתכניס, וגם לוקח על עצמו אחריות על כל מה שיקרה עם השור.

בנושאי התשלומים אפשר ג"כ לחלק לג' אפשריות:

- 1) המכניס אחראי על הכל = הזיק את בעל החזר ח"ב, בעל החזר הזיק אותו, בעל החזר פטור.
- 2) אין אחראי אפוא, מאיקרה כזה יכול להיות ההלכה בג' אפשריות:
  - ↔ עניהם ח"בים = כי עניהם זיבאו אחריות על נכסיו עלא ינז.
  - ↔ עניהם פטורים = כי עניהם זיבאו אחריות על נכסיו עלא ינז.
- 3) בעל החזר אחראי על הכל = הזיק את בעל החזר פטור, בעל החזר הזיק אותו, בעל החזר ח"ב.

*****

כעת נעבור לביאור הסוגיא:

במיקרה א' ומיקרה ג' אין שום ספק מה תהיה ההלכה, במקרה א' המכניס אחראי לגמרי, ואילו מיקרה ג' בעל החזר אחראי לגמרי. הנידון בסוגיא הוא במיקרה ב', והגמ' סברה כעת שדעת רבנן ששניהם חייבים, ואילו דעתו של רבי שניהם פטורים.

מכניס הזיק את בעל החזר

הקדר שהכניס קדרותיו "שלא ברשותו" וקדרותיו של המכניס הזיקו את בעל החזר - חייב.

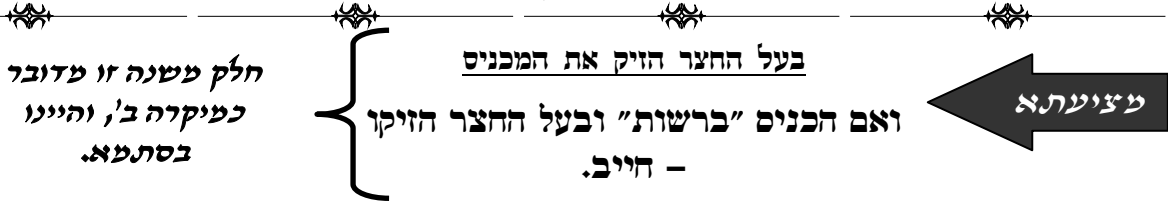
חלק עשנה זו מדובר כפיקרה א', ולכן בכה"ג אנו אומרים שהמכניס אחראי.

הדין

א"כ דווקא במיקרה זה אנו אומרים שהמכניס הוא אחראי, אבל במקרה שהמכניס הכניס ברשות, הוא לא אחראי, ופטור, וא"כ מוכרח להיות ששניהם יהיו פטורים (כי הרי הגמ' סברה כעת שבסתמא אנו שניהם פטורים או שניהם חייבים)

כרבי

טבלאות עזר על פרק שוור שנגה את הפרה

הדין
 מה שכתוב חייב הכוונה שניהם חייבים (כי הרי הגמי' סברה כעת שבסתמא, אן שניהם פטורים אן שניהם חייבים)

כרבנן

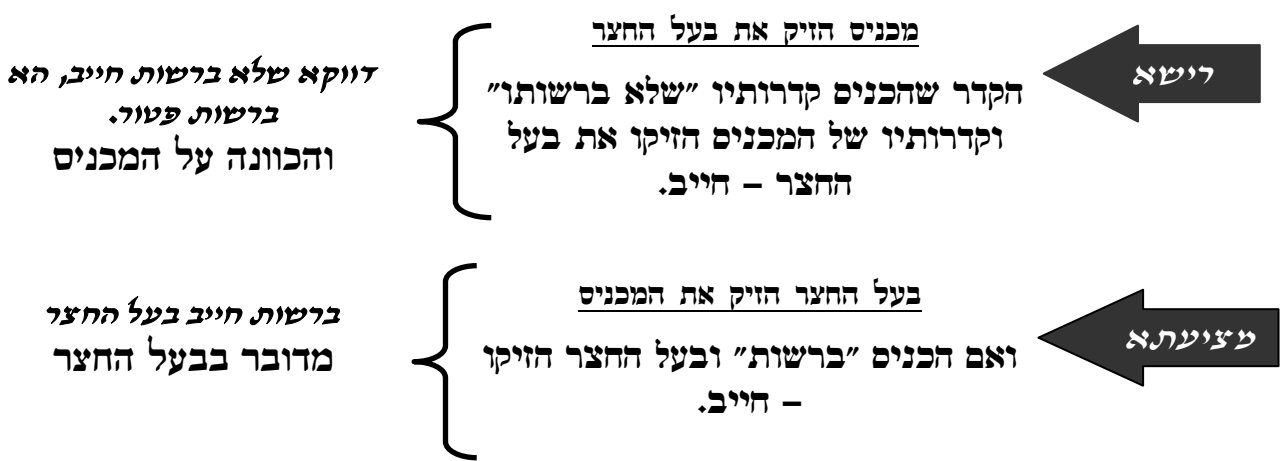

תכרא = המשנה מחולקת לשתי משניות, הרישא והמליעתחא משנה אחד, והסיפא משנה נפרדת.

סתמא הוי כקבלת אחריות.

תירוץ א' רב זירא

תירוץ א' רבא

וגם הרישא וגם המציעתא כרבנן, רק בסתמא הדין שהוי כקבלת אחריות, ולכן בכה"ג המכנים פטור, ואילו בעל החצר חייב, ולכן אין סתירא בין הרישא למציעתא, דהרישא מיירי בהמכנים, ואילו המציעתא בבעל החצר.

הנושא: הו"ל שלא תאכל

המכנים פירות בחצר חבירו ואכלתו בהמתו ומתה פטור, משום דהוא ליה שלא תאכל.

בדייתא

הכניס שוור "ברשות" ואכל חטים ומת, בעל החצר חייב.

מדוע בעל החצר חייב הו"ל שלא יאכל?

הדין של הו"ל שלא יאכל אמור רק על מכנים שלא ברשות אבל באופן שהכניס ברשות ומוטלת חובת השמירה על בעל החצר, לא אמרינן סברא ז', והטעם: כי על בעלה חצר מוטלת החובה לשמור על הבהמה.

בדייתא

האשה שנכנסה לטחון חטים בלי רשות, והבהמה ניזוקה, האשה חייבת.

הגמ' הביעה בהו"א שהזוקה הכוונה אכלה.

מדוע חייבת הו"ל שלא תאכל?

הזוקה, היינו הוחלקה.

מדוע הגמ' הביעה בהו"א שהכוונה אכלה?

המקשן הבין שהברייתא שונה מהמשנה, כי במשנה כתוב "בהן"

אבל התראן ס"ל שאין נפק"מ וברייתא אינו כתוב "בהן".

דברי רב עם רב ששת

הנותן סם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב מדיני שמים

משמע שסתם פירות חייב מדיני אדם?

סם המות הוא באפרזתא שהוא בעלם פירות.

א"א לדיוק מהברייתא כי מה שכתוב "סם המות" להשמיע לוי שעכ"פ חייב דיני שמים.

הנושא = האיבעיא שלא יזק או שלא יזק

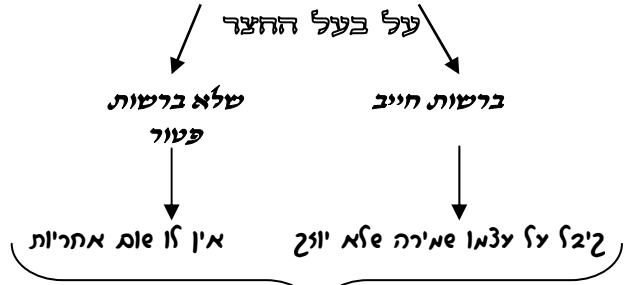
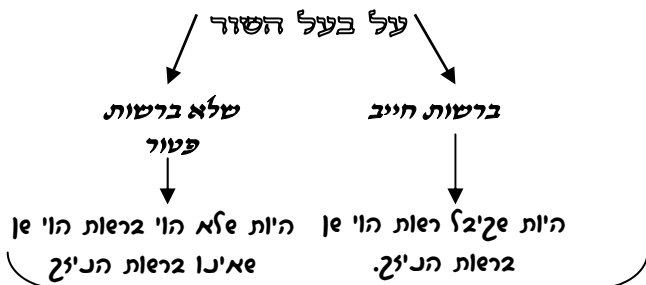
ב"מ"ז ע"ב מ"ח ע"א

תני רב יהודה בר סימון בנזקין דבי קרנא: הכנים פירותיו לחצר בעל הבית
שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור, ואם הכנים ברשות חייב.

אפשרות ב'

אפשרות א'

מזה אפשר לפשוט שלא יזק

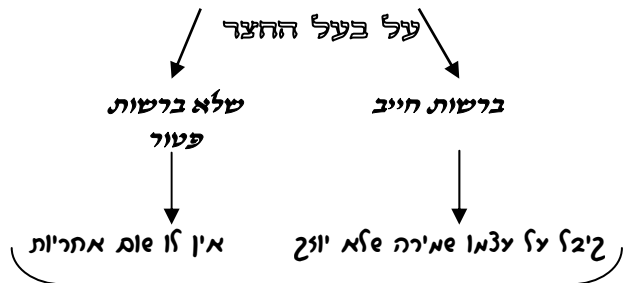
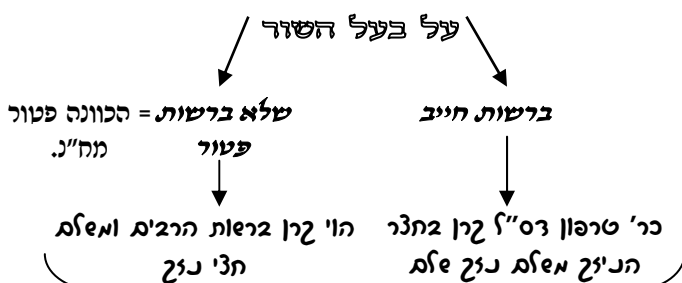
מזה אפשר לפשוט שלא יזק

היות שאפשר להסביר כפי שני השיטות - לא ניתן לפשוט

הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ונגחו פטור
ואם הכנים ברשות חייב

אפשרות ב'

אפשרות א'

מזה אפשר לפשוט שלא יזק

מזה אפשר לפשוט שלא יזק

היות שאפשר להסביר כפי שני השיטות - לא ניתן לפשוט

טבלאות עזר על פרק שוור שנגה את הפרה

פ"א מ"ח ע"א

ברייתא

האשה שנכנסה לטחון חטים
אצל בעה"ב והזיקה בהמתו
של בעל החצר - האשה
פטורה.

פסק של רב

המכנים פירות שלא
ברשות ואכלתו
בהמתו של בעה"ב
ומתה - פטור, משום
דהו"ל שלא תאכל.

פסק של רבא

אשה שנכנסה
ברשות לאפות והעז
אכלה ומתה חייבת.

קשיא?

קושיא
א'

האם רבא חולק על רב וס"ל
שלא אומרים הו"ל שלא
תאכל?

התירוץ: דברי רב מיירי באופן
שהכנים שלא רשות ולכן לא
קיבל אחריות, אבל דברי רבא
מיירי באופן שנכנסה ברשות
ולכן קיבלה אחריות ואין את
הפטור של הו"ל שלא תאכל.

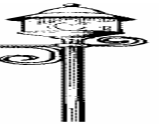
קשיא?

כפי שאמרנו שברשות קיבלה אחריות מדוע
גבריייתא מבואך שברשות פטורה?

אשה כשהיא אופה יש בעיה של כניעות ולכן
בעה"ב מוכרח לעזוב את החצר ואז האשה מקבלת
על עצמה אחריות על החצר, אבל בטחינת חטים
אין בעיה של כניעות האשה לא קיבלה על עצמה
אחריות.

קושיא
ב'

37 מ"ז ע"ב 2"מ נ"ת ע"ב

הסבר הרש"י ד"ה דחזא ירוקא

דחזא ירוקא, עשב על פי הזכור וזכא השור לאכול ונפל לבור דאהך נפילה לא איכוון השור לא התכוון ליפול לבור אלא לאכול מהירק ונפל בלא כוונה, ומיהו כופר שלא כוונה משלם כנפילה אחרונה התשלום של כופר כשהשור הורג בלא וכונה אין משלמים בשלש פעמים הראשונות אלא בפעם הרביעית.

קושייה א': ואף על פי שאין השור צסקילה ושמעינן לרב פטור מזה ומזה הרי רב ס"ל שאם אין הורגים את השור אין משלמים כופר, וא"כ בגמ' דידן שהשור הורג בלא כוונה, ואינו חייב מיתה מדוע משלמים כופר. התירוץ: הני מילי צמועד לנגיחות כוונה וערק לאגמא צראשונות ונגח רביעי שלא כוונה הדין של רב שאם אין הורגים את השור אין משלמים כופר הוא רק באופן שהשור נגח שלשה בני אדם בכוונה, וברח, ובפעם הרביעית הרג בלא כוונה, כיון שעל נגיחה רביעית אינו חייב מיתה (אפילו שהורגים את השור בגלל הנגיחות הקודמות) פטר ליה אינו משלם כופר, ונלמד מגזירת הכתוב דכתיב השור יסקל וגם בעליו יומת אם כופר יוסת עליו לומדים מזה שרק אם השור מקבל סקילה, בעל השור משלם כופר, אבל כל זמן שאין השור צסקילה אין הצעלים משלמים כופר ולכך אם הנגיחה הרביעית היתה שלא בכוונה אין משלמים כופר אבל זה שלא היתה צו חייב סקילה כלל בגמ' דידן כיון שהשור הרג ארבע פעמים שלא בכוונה, לא נתחייב סקילה כלל, אין העדלתו אלא לכופר של שן ורגל צחצר הנזק הוא משלם כופר משום שהוא מעוור לשן ורגל ולא לקרן לאוקמינן כבר למדנו את הדין צרגל צדרסה על גבי תינוק צחצר הנזק שור שדרך על גבי תינוק צחצר הנזק והרגו לאיכא כופר צרגל ואף על גב דאין השור צסקילה א"כ רק בקרן אמר רב את הדין שאם אין סקילה אין כופר, אבל בשן ורגל סובר רב שאפילו שאין מיתה יש כופר, והכי נמי אצלנו בסוגיא מדובר דחזא ירוקא ונפל על האדם והרגו תולדה לזן היא דמתכוין להנאתו ולכן יכול להיות שישלמו כופר אפילו שלא הורגים את השור. לסיכום = דין של רב מיירי באופן שהרג ג' פעמים בכוונה, וסטה מהסלול והרג בפעם הרביעית שלא בכוונה. בסוגיא שלנו מיירי שמלכתחילה היה במסלול של שן.

קושייה ב': ואם תאמר משונה הוא לכאורה קשה: הרי זה דבר משונה שהשור יאכל רק מסביב לבור ויפול ויהרוג אדם ואין זו שן איננו יכולים לחייב אותו מטעם שן. התירוץ: כיון דאייעד ליה כיון דכבר עשה כן כמה פעמים אורחיה הוא כבר הורגל לכך ואין זה משונה. קושיית ג': ולאווקמיה להך נפילה אחרונה צמתכוין והשור צסקילה הרי אפשר להעמיד את המשנה באופן שהשור הרג ג' פעמים שלא בכוונה, ובפעם רביעית הרג בכוונה, ובאופן כזה גם הורגים את השור כי הרג בכוונה, וגם ישלמו כופר כי הרג פעם רביעית. התירוץ: לא מלינן אין אפשרות להעמיד כך את המשנה משום דלגבי כוונה תס הרי לגבי נגיחה בכוונה הוא נחשב לתם, כיון שהרג רק פעם אחת בכוונה וליכא כופר לא ישלמו כופר באופן זה להא כל כמה דלא חזי ירוקא ארבעה פעמים לא אייעד עדיין אינו מעוור להרוג בלא כוונה ואינו משלם כופר.

בעומדינו לפני סוגיא זו, אנו כריכים לזכור את המבואר לעיל שיס ג' מלכדים של הסכמת בעה"ב להכנסתו של בהמת חבירו:

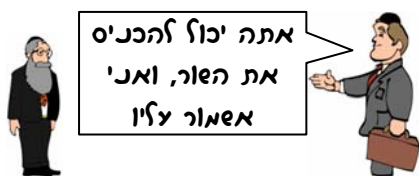
- (ד) הוא מסכים שתכניס, אבל מצהיר מפורשות שאינו לוקח על עצמו שום אחריות.
  - (ה) הוא מסכים שתכניס, אבל לא הצהיר שום מידע לגבי קבלת אחריות - ונקרא "סתמא".
  - (ו) הוא מסכים שתכניס, וגם לוקח על עצמו אחריות על כל מה שיקרה עם השוור.
- כנושאי התשלומים אפשר ג"כ לחלק לג' אפשריות:

4 המכניס אחראי על הכל = הניח את בעל החצר ת"2, בעל החצר הניח אותו, בעל החצר פטור.

5 אין אחראי מפואר. ומ'קרה כזה רבי שניהם פטורים. ור'נן לפי רבא אין מ'קרה כזה, (משום סתמא הו' כב'לת אחריות, ומ'לא מ'2 הו' כמ'2 ג') ואפי' רבי זירא שניהם ת"2'ים.

6 בעל החצר אחראי על הכל = הניח את בעל החצר פטור, בעל החצר הניח אותו, בעל החצר ת"2'.

סיפא

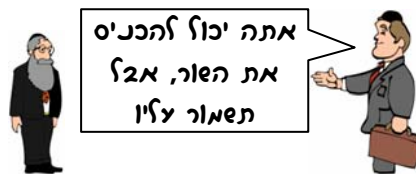

מצב ג'

בעל החצר מקבל על עצמו אחריות

הדין = הוא באמת אחראי (תשלום 3)

רישא

מצב א'

בעל החצר אינו מקבל על עצמו אחריות.

הדין = הוא באמת לא אחראי (תשלום 1)

אבל סתמא הוא לא אחראי (תשלום 1)

סתירא

אבל סתמא הוא כן אחראי (תשלום 3)

לפי רבא ע"פ התוס'

אבל בסתמא אין בעל החצר אחראי לבדו אלא שניהם.

אבל בסתמא אין המכניס אחראי לבדו אלא שניהם.

לפי רבי זירא ע"פ התוס'

סיפא

רישא

תברא מי ששנה זו לא שנה זו.

כרבי

כרבנן

תירוץ א'
רבי

ג"כ כרבנן, וזוהו חזין סתמא שפטור בעל החצר, ומה שחביא ציור שבעל החצר אומר לו אני אשמור, ולא אומר חידוש יותר גדול שאפילו בסתמא ג"כ חייב, מכיוון שחיות שברישא מדובר שבעל החצר אומר תשמור, כתב בסיפא ציור הפוך שבעת החצר אומר אני אשמור.

וזדאי כרבנן

תירוץ ב'
רבא

עיקר הסיבה שהתחלנו לדייק הוא רק מכיוון שאנו נקטנו שכוונת בעל הברייתא להדגיש לנו עניני קבלת אחריות וכדו', אבל בעל הברייתא לא שם לב לדייק בעינינו קבלת אחריות וכדו', כי לא זה עיקר מטרת הברייתא, אלא עיקר מטרת הברייתא לחדש לנו הבדל יסודי באיזה אופן הכנסת בהמה לרשות הוא קרן בחלך הניזק, ובאיזה אופן אינו קרן ברשות הניזק. ידוע ומפורסם עניין ייחד לו מקום, שצמיקרים רבים נחשב הדבר כאילו הוא חלכו ממא.

תירוץ ג'
רב פפא

סיפא

רישא

כולא כרבי והבריייתא כרבי טרפון דקרן תמה בחצר הניזק משלם קרן שלם.

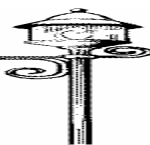
ברגע שבעל החצר אומר לו: "אני אשמור", חכוונח שבעל החצר גם ייחד לו מקום בחצר, וגם קיבל שמירה, ולכן בעל החצר חייב נזק שלם וחמכניס פטור.

ברגע שבעל החצר אומר לו: "תשמור", חכוונח שבעל החצר לא ייחד לו מקום בחצר, ולכן חמכניס חייב לו נזק שלם.

אבל בסתמא הוי כחצר השותפין וחייבים חצי נזק.

הנושא = חיוב בור

37 מ"ט ע"ג 2" ע"ג

דברי ר' ישמעאל: בור ברשות הרבים חייב, וזהו בור האמור בתורה.

37 התנאים

דברי ר' עקיבא: בור ברשות היחיד חייב, וזהו בור האמור בתורה.

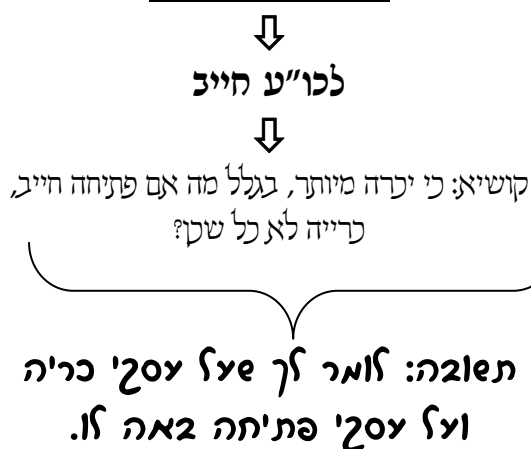
37 התנאים

רבה

ברשות היחיד

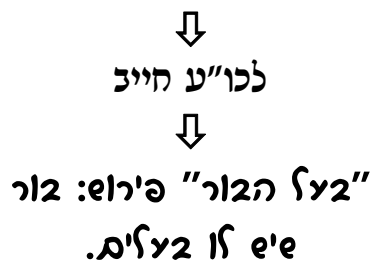

ברשות הרבים

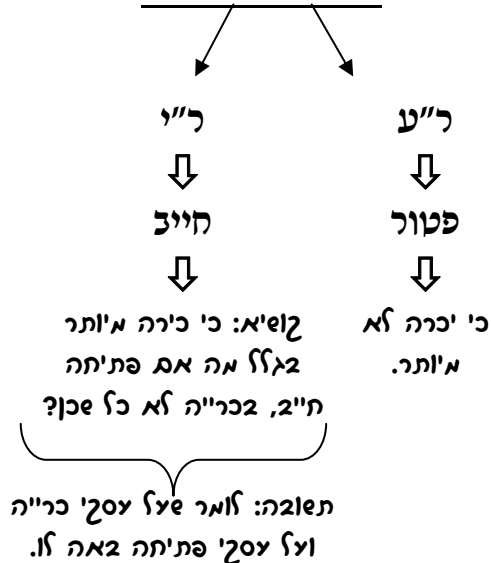

רב יוסף

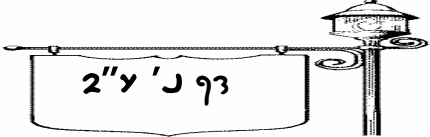
ברשות היחיד

ברשות הרבים

הנושא = קשיא על רב יוסף

סיפא

החופר בור ברשות היחיד כגון לאושין פטור
הא לאו לאושין חייב, דבור
ברשות היחיד חייב

רישא

החופר בור ברשות הרבים ופותחו לרשות היחיד
פטור
בור ברשות היחיד "פטור"

רבי עקיבא

לכו"ע

הבור סמוך
לרשו"ה
זלכו"ע.

מיירי שנכנס קצת לרשות
הרבים, ולכך דווקא לאושין
פטור, אבל בסתם בור הוי
כבור ברשות הרבים, וחייב.

רבי ישמעאל

כמאן?

הבור בחצירו רחוק
מרשות הרבים, ולא
הפקיר רשותו ולא בורו.

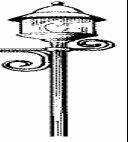
ר' ישמעאל
לשיטתו.

בשלמא
לדין

אלא לרב
יוסף

התירוץ

דברי רב
אשי
לפי דבא

פסק ההלכה של רב נחמן

39 נ' ע"2

שור נפל לבור גבוה 6 טפחים, ור"נ הטריף את השור מחשש של "ריסוק איברים".

קושיא ג'

קושיא ב'

קושיא א'

בדייתא מבואר שיש חיוב מעקה דווקא בבית גבוה עשר הטפחים. ולכאורה גם בבית פחות מעשרה טפחים צריך מעקה כי יש מעקה גם בו טפחים?

בית הסקילה היה גבוה שלש קומות. מדוע צריך כ"כ גבוה, מספיק בקומה שהוא גבוה 6 טפחים?

במשנה שנינו שפחות מעשרה טפחים פטור. משמע שפחות מעשרה א"א למות?

התירוץ: כמה שכתוב בבביתא 10 טפחים הוא מכח שיהיה לו פס בית!

התירוץ: אכן ב-6 טפחים אפשר למות, אבל אין ולאות ובבית ג' קומות הוא מת מהר. אבל יותר מג' קומות יש בזיון המה!

התירוץ: יש שני דינים. ר"נ מיירי לענין חשך ריסוק איברים, שהוא מדין חבטא, וחבטא יש ב-6 טפחים. אבל משנתינו מחייבת רק בהבלא, ובהבלא יש רק ב-10 טפחים.

אם הסיבה שצריך " מפני שם בית, א"כ אם בחוץ יש עשרה טפחים, בתוך הבית אין עשרה?

התירוץ: מיירי שחפר בתוך הבית.

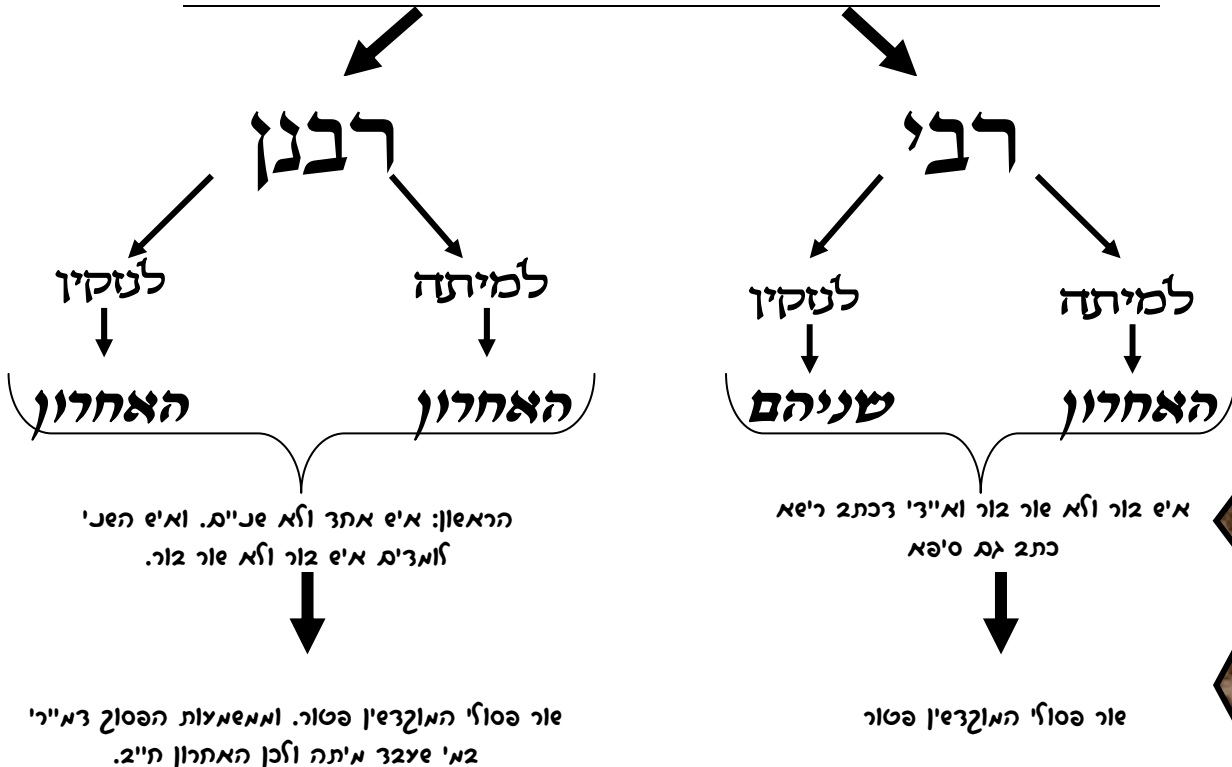
אם מיירי בחפר, א"כ אפשר ל' חידוש יותר גדול בחפר הרבה ובחוץ יש רק 6 טפחים?

התירוץ אכן ארז נתמן רח מצרה אפשר לאות, והסיבה שרז נתמן הטריף הוא מכיון שמכריסו של הארז יש 4 טפחים, והארז הוא 6 טפחים וביתו 10 טפחים!

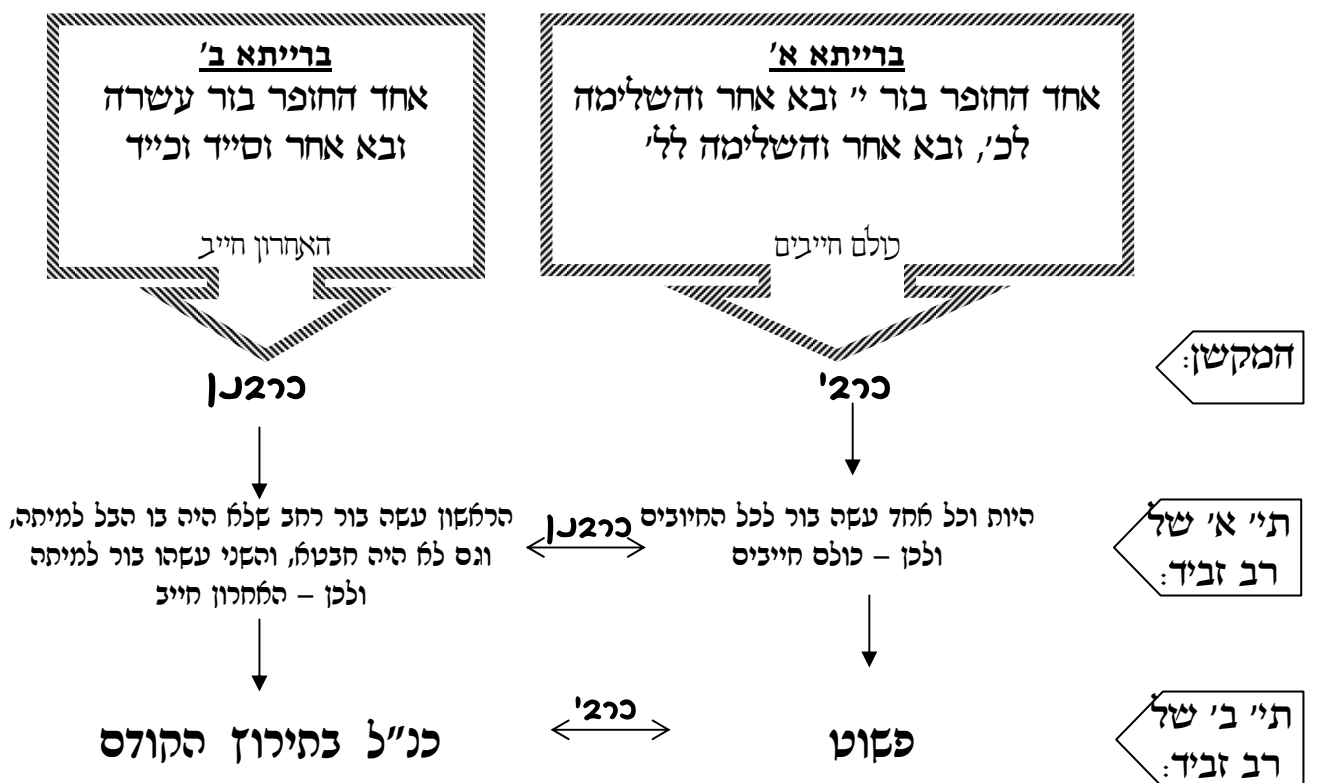
39 נ"א ע"א

החופר בור תשעה זבא אחר והשלימה לעשרה

סיכום הסתירה בין הברייתות זב' התירושים של רב זביד

39 נ"א ע"א

סוגיא דברירה

93 נ"א ע"2

<p>אין ברירה כל שותף שמתמש, הוא משתמש בחלק של שניהם.</p>	<p>יש ברירה כל שותף שמתמש הוא משתמש בחלקו בלבד.</p>
---	--

בור של שני שותפין והראשון השתמש ולא כסהו, והניח את השני משתמש

רבנן

היות וכ"א משתמש גם בחלקו של חבירו, א"כ בעת שהשני משתמש הרי הוא משתמש גם בחלק חבירו ולכך הוי כשואל בורו של חברו.

תוצאה - 2 הנ' ת"2

ר' אליעזר בן יעקב

היות וכ"א משתמש בחלקו בלבד, לכך לא היה על השני החובה לכסות חלקו של הראשון.

תוצאה - 2 הנ"מ ת"2

אבל אם הראשון מסר לשני את המכסה לכו"ע השני בלבד חייב

שותפין שנדרו הנאה זה מזה

אסורין להשתמש
הטעם: דכ"א משתמש בשל שניהם

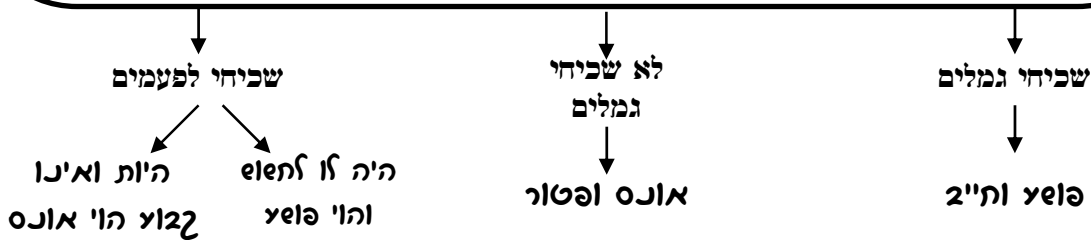
מותרין להשתמש
הטעם: דכ"א משתמש בשלו

טבלאות עזר על פרק שור שנגה את הפרה

39 נ"2 ע"א

א"ב ע"א א'

כסהו כסווי שיכול לעמוד בפני שוורים בלבד, ואם גמלים עוברים נהיה הכסוי חלש. ועבר גמל ונהיה חלש ואח"כ נפל שור.

ת"ש ב'

ת"ש א'

לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב

אפשרות א': אינו ראוי לא לשוורים ולא לגמלים. פירכא: פשיטא דחייב.

אפשרות ב': ראוי לשוורים ולא לגמלים ושכיחי גמלים. פירכא: פשיטא דחייב?

אפשרות ג': כאפשרות ב' ולא שכיח גמלים. פירכא: אונס?

נסינו לפשוט: ראוי לשוורים ולא לגמלים ואתיין לפרקים וקתני שחייב.

כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור

אפשרות א': ראוי לשוורים ולגמלים. פירכא: איך נפל?

אפשרות ב': ראוי לשוורים ולא לגמלים ושכיח גמלים. פירכא: פושע הוא?

אפשרות ג': כאפשרות ב' ולא שכיח גמלים. פירכא: אונס הוא?

נסינו לפשוט: אלא ע"כ אתיין לפרקים והגמלים גרמו שהכסוי יהיה חלש והשור נפל ופטור.

דיחוי, וחזרה לאפשרות ב'
ואידי דכתב רישא כראוי, קתני סיפא אינו כראוי

דיחוי, וחזרה לאפשרות א'
מיירי שהתולעים התליעו בתוכה

טבלאות עזר על פרק שור שנגה את הפרה

איבעיא ב'

כסהו כיסוי שיכול לעמוד בפני שוורים, ולא בפני גמלים. ושכיחי גמלים, והכסוי נפל
עחמת תולעים

צד ב'

היות שהמכסה נפל מתחת אונס יהיה פטור

צד א'

היות שהמכסה היה אמור ליפול מתחת הגמלים הו' פולע וה"ב.

ת"ש ב'

לא כסהו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת חייב

אפשרות א': אינו ראוי לא לשוורים ולא לגמלים. פירכא: פשיטא דחייב?

אפשרות ב': ראוי לשוורים ולא לגמלים ושכיחי גמלים. פירכא: פשיטא דחייב?

אפשרות ג': כאפשרות ב' ולא שכיחי גמלים. פירכא: אונס?

נסינן לפשוט: ראוי לשוורים ולא לגמלים והתליע מתוכו.

דיחוי, וחזרה לאפשרות ב'

ואידי דכתב רישא כראוי, קתני סיפא אינו כראוי

ת"ש א'

כסהו כראוי נפל שור או חמור ומת פטור

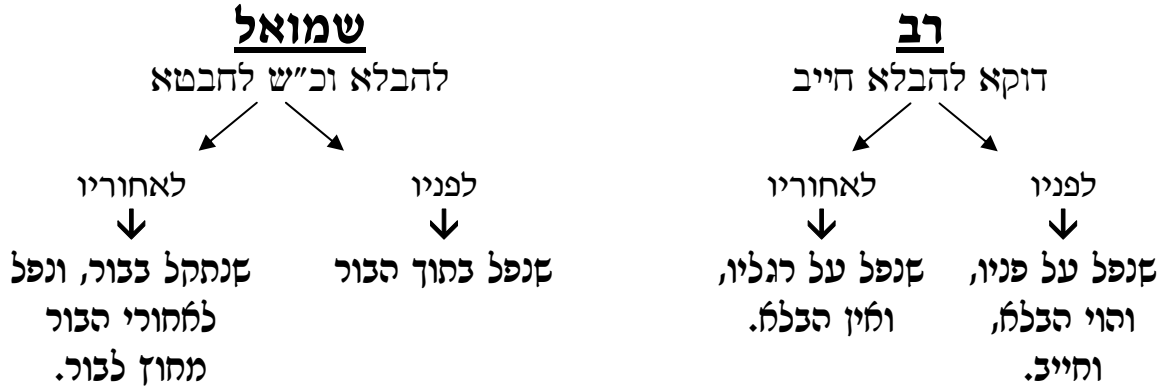
אפשרות א': כראוי לשוורים ולגמלים והתליע. פירכא: פשיטא דפטור?

נסינן לפשוט: ראוי לשוורים ולא לגמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו.

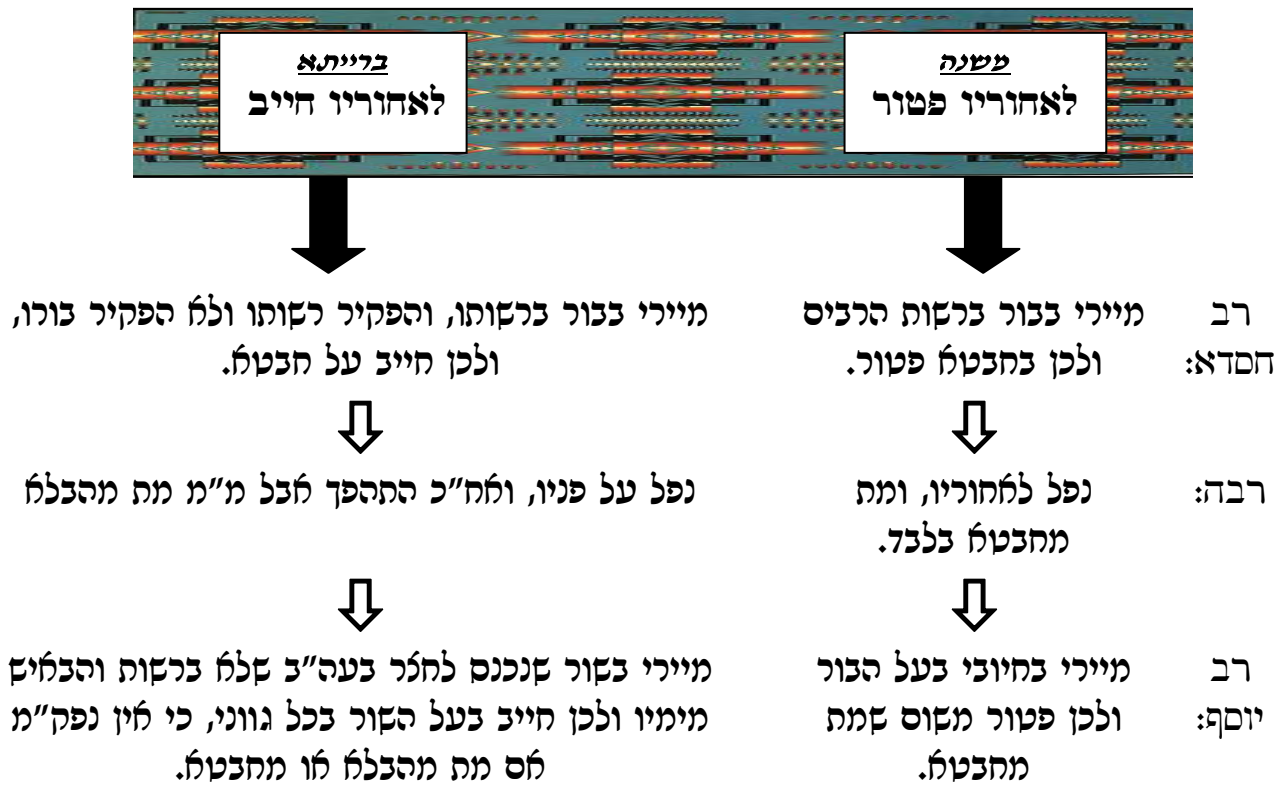
דיחוי, וחזרה לאפשרות א'

קמ"ל דפטור, ולא אמרינן שצריך כל הזמן לבוא ולבדוק.

משנה נפל לפניו מקול הכריה חייב לאחוריו פטור

הסתירה בין הברייתא למשנה לפי רב

טבלאות עזר על פרק שור שנגח את הפרה

סוגית הגמרא שור שדחף את חברו לבור

דף נ"ג ע"א

הקדמה:

- (א) שור שדחף את חברו לבור האם בעל הבור נחשב למזיק.
 (ב) שנים שהזיקו ואתה פטור מלשלם (כגון שהשני שור הפקר או שור הקדש) כמה חייב הראשון לשלם.

דב נתן	דבנן
דב' א': בעל הבור נקרא מי'ך. דב' ב': השני אחוי'ב אלם תלכו se הראון.	דב' א': בעל הבור אינו נקרא מי'ך. דב' ב': השני אינו אחוי'ב אלם תלכו se הראון.

שור שדחף את חברו לבור

↓

בעל הבור ובעל הבור
חייבים אלם כ"א חז'.

↓

הטעם:
כי גם בעל הבור
נקרא מי'ך.

↓

בעל הבור חייב חז',
בעל הבור מפטור מאלם.

↓

הטעם: בעל הבור פטור כי אינו מי'ך,
בעל הבור חייב רק חז' כי אינו חייב אלם
תלכו se הראון.

קושיית הגע': הרי למדנו שרבי נתן אומר שבעל השור משלם רביע ובעל הבור ג' חלקים?
תירוץ הגע': כדכיתא ז' מייירי בשור תם ולכן בעל השור משלם רביע.
קושיית הגע': ממה נפשך אם כל אחד עשה את כל הנזק כל אחד כריך לשלם חז' נזק, ואם כל אחד עשה רק חז' מהנזק בעל השור ישלם רביע ובעל הבור חז', והשאר יפסיד הניזק?
תירוץ הגע': רבא מסביר את הדין של רבי נתן בשתי אפשרויות:

שור תם שדחף את חברו לבור לפי רב נתן

הטעם	בעל הבור	הטעם	בעל השור	
כלא השותפות היה לריך לשלם נזק שלם ועכסיו מכוויח רביע.	ג' תלכים	בעל השור אומר אם אשלם חז' נזק מה הרווחתי מהשותפות?	רביע ניזק	א. כל אחד עשה כל הניזק.
בעל השור הניזק טוען לבעל הבור שורדי מת אצלך בבור, ובורך גרם הניזק, מה שאקבל מבעל השור אקבל, והשאר אתה תשלם.		כיון שעשה רק חז' נזק משלם חז' ממה שעשה, משום שדחף את.		ב. כל אחד עשה רק חז' מהניזק.

שור הדיוט ושור פסולי המוקדשים שנגחו

ר2'נא

רביע נזק

כרבנו דמשלם חלקו, וכאן חלקו הוא רביע נזק.

מיירי צחס, ולכן משלם חלי התשלומין.

א"2

חצי נזק

כרבי נתן דס"ל דמשלם כולו וכאן כולו הוא חלי נזק

מיירי צמועד, ולכן משלם חלי.

הא והא בתם

הא והא כרבנו

איכא דאמרי

נזק שלם

כרבי נתן, ולכן משלם כולו.

מיירי צמועד, ומשלם כולו.

חצי נזק

כרבנו, ולכן משלם חלי.

מיירי צחס, ומשלם חלי.

הא והא בצועד

הא והא כרבי נתן

טבלאות עזר על פרק שור שנגח את הפרה

הקדמה לסוגיא שור ואדם שדחפו לבור

(א) אדם המזיק אדם אחר חייב בה' דברים, (1) נזק והוא מה שניזוק. (2) צער - תשלום עבור הצער שהיה לו. (3) ריפוי - דמי תרופות. (4) שבת - תשלום עבור מה ששבת ממלאכתו (דמי אבטלה). (5) בושת - תשלום עבור הבושה שהיה לו מחמת הנזק.

(ב) שור המזיק, באופן כללי משלם מה שהזיק (או הצי נזק) אבל שור שהמית עבד כנעני משלם שלושים שקלים, בין אם היה העבד שוה הרבה, ובין אם היה העבד שוה מעט.

(ג) למדנו לעיל על חיוב תשלומי דמי ולדות, והיינו המכה את האשה והרג את ילדיה חייב לשלם דמי ולדות. דין זה נאמר דוקא באיש, דכתיב כי ינצו "אנשים", וממעטים שוורים.

סיכום דברי רבא בדין שור ואדם שדחפו לבור מי חייב - דף נ"ג:

על מה חייב	עקין	ד' דברים	דמי ולדות	טור	שלושים של עבד	כלים	שור פסולי המוקדשין שנפדה
אדם	ת"ת	ת"ת	ת"ת	פטור	פטור	ת"ת	ת"ת
המעב	מפורש בפסוק	נלמד מהפסוקים	כאשר יקית עליו בעל האשה ונתן	קס ליה בדרכה מיניה	קס לי בדרכה מיניה	אדם המזיק	אדם המזיק
שור	ת"ת	פטור	פטור	ת"ת	ת"ת	ת"ת	ת"ת
המעב	מפורש בפסוק	איש בעמיתו ולא שור בעמיתו	כי ינלו אנשים, "אנשים" ולא שוורים	אם כיפר יוסת עליו	מפורש בפסוק	שור המזיק	נקרא שור רעהו
בור	ת"ת רח ארבי נתן [אגון] [פטור]	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור	פטור
המעב	בור פטור רק על מיתת אדם ולא על נזקין	איש בעמיתו ולא בור בעמיתו	אנשים ולא בור	ונפל שמה שור או חמור, "שור" ולא אדם	שור ולא אדם	חמור ולא כלים	והמת יהיה לו דמי שהמת שלו

טבלאות עזר על פרק שור שנגח את הפרה

סיכום שלבי הגמ' נ"ד ע"א

הו"א א'

לאחר שהגמ' קבעה שדעת רבנן ונפל טובא משמע א"כ הוי 'ונפל' כלל.

קושי הגמ'	אימא, ונפל כלל, שור וחמור פרט, כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט, שור וחמור אין, מידי אחרונא לא.	↓ נפל כא	שור או חמור: ↓ פרט	כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט, וא"כ צבור חייב רק על שור וחמור, ולא על דבר אחר.
תירוצי הגמ'	אמרי, בעל חבור ישלם חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא בעין הפרט, מה הפרט מפורש בעלי חיים, אף כל בעלי חיים.	↓ נפל כא	שור או חמור: ↓ פרט	הוי כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא בעין הפרט, מה הפרט בעלי חיים אף כל בעלי חיים.
קושי הגמ'	אי מה הפרט מפורש דבר שנבלתה מטמאה במגע ובמשא, אף כל דבר שנבלתה מטמאה במגע ובמשא, אבל עופות לא.			לכאורה אפשר לומר שעופות אינו חייב, מכיון שיתכן דוקא דבר שמטמא במגע ומשא חייב, אבל עופות לא מכיון למטמא רק בבית הכלי, ולכן נימא ללא נכלל בכלל.
תירוצי הגמ'	א"כ, נכתוב רחמנא חד פרטא			דאי נימא שהתורה התכוונה לפרט שרק בעלי חיים שמטמא במגע ומשא, היה די לכתוב או שור או חמור, והיות שהתורה כתבה שניהם, לומר שאף התמצעם לומר שהדוגמא הוא מטמא במו"מ, אלא תרחיב קצת את הדוגמא ולומר שהתורה התכוונה לכל הבעלי חיים.
קושי הגמ'	הי נכתוב, אי כתב שור, הוה אמיןא קרב לגבי מזבח אין, שאינו קרב לגבי מזבח לא, ואי כתב רחמנא חמור, ה"א קדוש בכבודה אין, שאין קדוש בכבודה לא.			הגמ' דוחה, מכיון שמוכרחים לכתוב שניהם, שאילו כתב רק שור, היה אפשר לומר שדוקא שור והדומה לו שראוי ליקרב ע"ג המזבח, אבל דבר שאינו ראוי ע"ג המזבח אינו חייב צבור. ואי כתב רק חמור, היה אפשר לומר שרק דבר שיש לו קדושת צבור, אבל דבר שאינו יכול לקבל קדושת צבור אימא לא, לכן כתב שניהם, אבל עופות מנ"ל?

הו"א ב'

תירוצי הגמ'	אלא, אמר קרא, והמת יהיה לו, כל דבר מיתה.	"והמת יהיה לו" כל דבר שמת חייבים.
קושי ותיורוצי הגמ' האם שייך בכלים מיתה	בין לרבנן דקא מנעטי להו לכלים, ובין לרבי יהודה דקא מרבי להו לכלים, בליב בני מיתה נינהו, אמרי, שבירתן זו היא מיתה. ולרב דאמר, בור שחייבה עליו תורה להבלו ולא להבטו, בין לרבנן בין לרבי יהודה, בליב בני הבלא נינהו, אמרי בחדתי, דמיפקעי מהבלא.	הגמ' מקשה לכאורה מה שייך בכלים מיתה, וא"כ מדוע הולכך מיעוט לרבנן לפטור, וכן לרבי יהודה האיך מחייב, ומתרתת הגמ' דשבירתן זהו מיתה, והגמ' מקשה לרב שהחייב רק על הכלל האיך שייך חיוב כלים צבור, ותירצו דמיירי בכלים חדשים שמתפוצצים מרוב ההדף.
קושי הגמ'	האי והמת יהיה לו מבעי ליה לכדרבא, דאמר רבא: שור פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר והמת יהיה לו, במי שהמת שלו, יצא זה שאין המת שלו.	ומקשה הגמ' שלכאורה והמת יהיה לו אינו מיותר דהולכך לכדחשין לעיל, לפטור שור פסולי המוקדשין צבור.

מסקנא

אלא, אמר קרא, כסף ישיב לבעליו, לרבות כל דאית ליה בעלים.	כסף ישיב לבעליו כל דבר שיש לו בעלים שנפל בבור.
---	--

פרשת הר סיני- שמות פרק י"ט

יג לא-תנגע בו יד כפי-סקול יפקל או-ירה יירה אם-בהמה אם-איש לא יהיה במושך היכל המה יעלו בהר:

תשלומי כפל - שמות פרק כ"ב

ח על-כל-דבר-פשע על-שור על-חמור על-שה על-שלמה על-כל-אבדה אשר יאמר כפי-הוא זה עד האלהים יבא דבר-שניהם אשר ירשיען אלהים ישלם שנים לרעהו:

השבת אבידה-דברים פרק כ"ב

ז וכן תעשה לחמור וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל-אבדת אהיך אשר-תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם:

פריקה- שמות פרק כ"ג

ח כפי-תראה חמור שנאף רבין תחת משאו והדלת מעוזב לו עוזב תעזב עמו:

"שבת דברות ראשונות- שמות פרק כ'

י ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא-תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובחמורך וגרך אשר בשעריך:

"שבת" דברות אחרונות - דברים פרק ה'

יד ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא-תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך- ואמתך ושורך וחמורך וכל-בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך:

חסימה- דברים פרק כ"ה

ד לא-תחכם שור בדישו:

כלאים דהרבעה-ויקרא פרק י"ט

יט את-חקתי תשמרו בהמתך לא-תרביע בלאים שדך לא-תזרע בלאים ובגד בלאים שעטנו לא יעלה עליך:

כלאים דחרישה- דברים פרק כ"ב

י לא-תחרש בשור-ובחמור יחדו:

מעשר שני- דברים פרק י"ד

כח ונתתה בכסף וצרתה הכסף בידך והלכת אל-המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו: בו ונתתה הכסף בכל אשר-תאזה נפשך בבקר ובצאן וביון ובשכר ובכל אשר תשאולך נפשך ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמתה אתה וביתך:

חיה בכלל בהמה - דברים פרק י"ד

ד זאת הבהמה אשר תאכלו שור שיה כשבים ושה עזים: ה איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר:

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

ע"ו ע"א

עשנה

- (א) "שזר שנגח את הפרה" – מה הם עדדי הספק?
 (ב) כמה משלם לפרה וכמה לולד?
 (ג) "פרה שנגחה את השזר ונמצא ולדה בצדה" – מה הם עדדי הספק?
 (ד) כמה משתלם מן הפרה וכמה מן הולד?
 (ה) מה ההבדל בין הספק הראשון של המשנה לספק השני ?

גפ'

- (ו) לפי איזה מ"ד נפסקה רישא של המשנה?
 (ז) מה היה הדין במקרה של המשנה לפי דעת חכמים? ומדוע?
 (ח) הסבר את תירוץ הגמ' הראשון לטעם הוספת "זה כלל גדול בדין".
 (ט) שזר שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצדה והניזק טוען ברי והמזיק שמא. מה הדין?

- (י) "המוכר שזר לחבירו ונמצא נגחן" מי המוחזק ומי המוציא?
 (יא) מה דעת רב? מה דעת שמואל?
 (יב) "זנחזי אי גברא דזבין לרדיא או לנכסתא". באר קושית הגמ', ולפי איזה מ"ד קשה.

- (יג) המוכר שזר לחבירו ונמצא נגחן והלוקח גברא דזבין לרדיא מה הדין ומדוע?
 (יד) "זנחזי אי דמי "רדיא" אי דמי "נכסתא" באר קושית הגמ', ולפי איזה מ"ד קשה.

ע"ו ע"ב

- (טו) "אמרי ואי ליכא לאשתלומי וכו', באר קושית הגמ' ולפי איזה מ"ד קשה.
 (טז) למסקנא מה הם הג' התנאים שדוקא בכה"ג חולקים רב ושמואל? במה חולקים ?

- (יז) רוב ומוחזק יד מי עדיף ?
 (יח) מנין לומדת הגמ' בהו"א שהמע"ה? והאיך? והאיך דוחה זאת הגמ'?
 (יט) למסקנא מה ילפינן מהפסוק "מי בעל דברים יגש אליהם"?
 (כ) מתי נזקקין לנתבע תחילה? (ב' פירושים)
 (כא) "זכן פרה שנגחה את השזר" באר קושית הגמ'.
 (כב) לאביי בפרה וולד דחד מה הדין? ומדוע?
 (כג) לאיכא דאמרי א' מה הנפק"מ בין תבע לבעל הוולד ללא תבע לבעל הוולד? ומדוע?

- (כד) מה הדין לפי איכא דאמרי ב' ? ומדוע ?
 (כה) מדוע רבא אינו מקבל את תירוצו של אביי?
 (כו) כיצד מתרץ רבא קושית הגמ'?
 (כז) כמה נפק"מ יש בין אביי לרבא? ומה הם?

ע"ז ע"א

- (כח) באופן שהוולד בוודאי השתתף בנגיחה, כמה משתלם מן הוולד לפי רבא?
 (כט) פרה שהזיקה האם גובה מוולדה? ומדוע?
 (ל) תרנגולת שהזיקה האם גובה מביצתה? ומדוע?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

לא) מה הפירוש שמין לוולד ע"ג פרה? ומדוע שמין כך? ועל איזה חלק במשנה נאמרה האי הלכה?

לב) מה הפירוש "וכן אתה מוצא בקוטע יד עבדו של חבירו"?

לג) מה הפירוש "וכן אתה מוצא במזיק שדה של חבירו"?

לד) הסבר קושית הגמ' ואי דינא לכחוש מזיק? ומה התירוץ?

לה) פרה לחד וולד דחד למי שייך הפיטמא? ולמי הנפחא?

ע"ז ע"ב

לו) מה הפירוש "ברשות סתמא"?

לז) מה הפירוש "ברשות עם קבלת אחריות"?

עשנה

לח) המכניס הפצים לחצר בעה"ב באיזה אופן חייב המכניס?

לט) באיזה אופן חייב בעל החצר?

גמ'

מ) לפי ההו"א של הגמ' [ולמסקנה לפי רב זירא] במה חולקים רבי זרבנן? ומדוע?

מא) כיצד מדייקים מרישא של המשנה כרבי?

מב) כיצד מדייקים מהמציעתא כרבנן?

מג) כיצד מדייקים מהסיפא כרבי?

מד) מה קשה לפי הדיוקים הללו?

מה) מה מתרץ רב זירא?

מו) מה מתרץ רבא?

מז) לרבא במה חולקים רבי זרבנן? ומדוע?

מח) כיצד מסביר רב את הדין של המשנה המכניס פירותיו וכו'? ומה הטעם?

מט) מה הדין בנותן סם המות לפני בהמת חברו?

נ) מה מדייקת הגמ'? ומה קשה לפי"ז על רב?

נא) מה התירוץ הראשון?

נב) מה התירוץ השני?

נג) האשה שנכנסה לטחון חיטים אצל בעה"ב וכו' מה קשה מזה על רב?

נד) מה התירוץ?

נה) הסבר את קושית הגמ' "ודקארי לה מאי קארי לה".

נו) מה מתרעת הגמ' ע"ז?

נז) מה קשה לפי"ז על התרען? ומה התירוץ?

נח) מה הדין בהכניס שורו לחצר בעה"ב וכו' והתריז?

נט) מה מקשה מזה הגמ' על רב?

ס) ומה מתרץ רבא? ומה הטעם?

סא) הסבר את האיבעיא של הגמ' "היכא דקביל עליה נטורתא מאי", ומה הם שני הצדדים?

סב) הכניס פירותיו לחצר בעה"ב ואכלתן בהמתן של אחר, מה הדין?

סג) איך מנסה הגמ' לפשוט את האיבעיא?

ע"ח ע"א

סד) האיך דוחים זאת? ומדוע שלא ברשות פטור?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

- (סה) מדוע אינו פטור מטעם דהוי "שן בחצר השותפין" שפטור ? (רש"י)
- (סו) מדוע באמת אי אפשר לפשוט מהברייתא?
- (סז) הכניס שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות ונגחו שורו של אחר, מה הדין?
- (סח) לפי ההו"א מי פטור ומי חייב? ומדוע?
- (סט) האיך דוחה זאת הגמ'?
- (ע) באר קושית הגמ' "ואי בעל השזר מאי ברשות ומאי שלא ברשות איכא".
- (עא) מה מתרצת הגמ' ע"ז?
- (עב) לפי אפשרות ב' מה הכוונה "פטור" ?
- (עג) מה היה המעשה בההוא איתתא?
- (עד) מה הקשיה הראשונה ע"ז? ומה מתרצת הגמ'?
- (עה) מה הקשיה השניה ע"ז? ומה מתרצת הגמ'?
- (עו) סכס את ההלכות בג' אופנים: (1) כניסה ברשות ובעל החצר מוכרח לעאת. (2) כניסה ברשות ובעל החצר נשאר. (3) כניסה בלי רשות.
- (עז) מה לומדים מהפסוק "וכי יכרה איש בור וכו' ונפל שמה שזר או חמור"?
- (עח) במה פליגי רב ושמואל לענין בור?
- (עט) הכניס שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות וחפר בור, על מה חייב בעל השזר? ועל מה חייב בעל החצר?
- (פ) באיזה אופן פטור בעל החצר?
- (פא) מה הדין אם הכניס ברשות?
- (פב) מדוע בעל החצר אינו פטור מטעם "איש בור ולא שזר בור"?
- (פג) הכניס שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות והזיק את הבעה"ב, או בעה"ב הוזק בו, מה הדין?
- (פד) מה הפירוש רבץ בהו"א?
- (פה) מה הפירוש לפי המסקנא?
- (פו) מה מקשה הגמ' מהלכה זו על רב? ומה התירוץ ?
- (פז) שזר שעשה בור באיזה אופן פטרינן מטעם איש בור ולא שזר בור? ובאיזה אופן לא? (רש"י)
- (פח) נכנס לחצר בעה"ב שלא ברשות והזיק את הבעה"ב, או בעה"ב הוזק בו, מה הדין ?
- (פט) באיזה אופן כשהזיקו בעל החצר חייב ? ומדוע ?
- ע"ח ע"ב
- (צ) מה הפירוש שניהם ברשות? ומה הפירוש שניהם שלא ברשות ?
- (צא) מה הראיה מהלכה זו ?
- (צב) נפל לבור והבאיש מימיו להו"א מתי חייב ומתי פטור? ומדוע ?
- (צג) מה מקשה ע"ז הגמ' ?
- (צד) למסקנא מתי חייב ומתי פטור ?
- (צה) באיזה אופן שייך כופר בקרן ?
- (צו) באיזה אופן שייך כופר בשן ורגל?
- (צז) מה הם ב' הנפק"מ בין כופר של שן ורגל לבין כופר של קרן ?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

- צח) שזר שהרג אדם שלא בכונה ד' פעמים לאיזה מזיק הוא שייך? ומדוע ?
צט) האם יכול להיות בקרן שזר שהרג אדם בכונה ג"פ ?
ק) באר קושית הגמ' והא תם הוא, ומה מתרצת הגמ' ?
קא) מה מקשה הגמ' על תירוץ זו?
קב) מדוע א"א לתרץ שהשזר ברח כמו בכל כופר ?
קג) מה מתרץ רב יוסף ?
קד) מה מקשה רש"י בקושיא א' ? ומה מתרץ ?
קה) מה מקשה רש"י בקושיא ב' ? ומה מתרץ ?
קו) מה מקשה רש"י בקושיא ג' ? ומה מתרץ ?
קז) מה מתרץ שמואל על קושית הגמ' ?
קח) מה מתרץ עולא על קושית הגמ' ?
קט) מה מקשה הגמ' על תירוץ של שמואל ? ומה מתרץ ?
קי) כנוס שזרך ושזמרו מי חייב ומי פטור ? מה הדיוק מהלכה זו ?
קיא) כנוס שזרך ואני אשמרנו מי חייב ומי פטור ? ומה הדיוק מזה ?
קיב) מה הסתירא מהרישא לסיפא ?
קיג) איך מתרץ ר' אלעזר את הסתירא ?
קיד) איך מתרץ רבא את הסתירא ?
קטו) איך מתרץ רב פפא את הסתירא ?
קטז) מה הנפק"מ בין התירוצים ?

עשנה

קיז) האם שזר חייב בדמי ולדות ? ומנלן ?

ע"ט ע"א

- קיח) המכה את האשה ויצאו ילדיה, למי משלם דמי וולדות ? ומנלן ?
קיט) מה מקשה הגמ' מרישא דמתניתין ? ומה התירוץ ?
קכ) שזר שהכה שפחה כנענית ויצאו ילדיה האם חייב בעל השזר לשלם דמי וולדות ? ומדוע ?
קכא) מדוע כתוב במשנה "ונשתחררה" ולא כתוב שפחה משוחררת ?
קכב) מה יהיה הדין אם היתה ישראלית הנשואה לגר ומתהגר ללא בנים ?
קכג) לפי השאלה הקודמת, מדוע כתב "גיוורת" הרי אפי' ישראלית הנשואה לגר יהיה הדין כן ?

גפ'

- קכד) מה הכוונה "דמי וולדות" ?
קכה) מה הכוונה "שבח וולדות" ?
קכו) הסבר את קושית הגמ' "מאי קאמר". ומה התירוץ ?
קכז) במה פליגי ת"ק ורשב"ג לרבה?
קכח) למי משלמים נזק וצער?
קכט) במה פליגי ת"ק ורשב"ג לרבא?
קל) הסבר קושית הגמ' "קשיא דרשב"ג אדרשב"ג", ומה התירוץ?
קלא) מה הפירוש "מבכרת"?
קלב) למסקנא האם רבא ורבה פליגי? ומדוע?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

קלג) מה הטעם לרבנן דשבח האשה נמי לבעל?

קלד) מה יליף רשב"ג מ: "הרה" ?

קלה) הבל בגיורת לאחר מיתת הגר מה הדין לרבה ? ומה הטעם ?

קלו) מה הדין לפי רב חיסדא ? ומה הטעם ?

קלז) מתניתין דכתיב "פטור" איך מיירי לרבה ?

קלח) ואיך מיירי לרב חיסדא ?

קלט) מה קשה על רבה מהברייתא ?

קמ) מה התירוץ הראשון ?

קמא) מה התירוץ השני ?

ע"ט ע"ב

קמב) הסבר את קושית הגמ' "לימא כתנאי".

קמג) כיצד מסביר רב חיסדא את הסתירא בברייתא לפי התירוץ הראשון ? ולפי

התירוץ השני ?

קמד) הסבר קושית הגמ' "משבח ולדות לישמע לדמי ולדות".

קמה) הסבר קושית הגמ' "ומדרשב"ג לישמע לרבנן".

קמו) מה מתרצת הגמ' ?

קמז) מדוע מוזכר רבה לפרש דודאי תנאי היא, ואינו יכול לתרץ סתירת הבריתות

כרב חיסדא ?

קמח) מה האיבעיא של רב ייבא ?

קמט) משכוננו של ישראל ביד הגר ותופסו ישראל מה הדין? ומדוע ?

קנ) משכוננו של גר ביד ישראל ומת הגר ותופסו ישראל, מה הדין? ומדוע ?

קנא) מה מקשה ע"ז הגמ' ?

קנב) מה מתרצת ע"ז הגמ' בהו"א ?

קנג) למסקנא מה ההלכה ?

קנד) באיזה בור מחייב ר' ישמעאל בברייתא ?

קנה) באיזה בור מחייב ר' עקיבא בברייתא ?

קנו) מה הפירוש על עסקי כריה ועל עסקי פתיחה באה לו ?

ג' ע"א

קנז) לפי רבה, באיזה בור פליגי ?

קנח) מה דעת ר' ישמעאל? ומדוע ?

קנט) מה דעת ר' עקיבא? ומדוע ?

קס) לפי דעת ר' עקיבא, מה הפירוש זהו בור האמור בתורה ?

קסא) לפי ר' ישמעאל, מה הפירוש זהו בור האמור בתורה ?

קסב) לפי רב יוסף, באיזה בור כו"ע לא פליגי? ומה הדין? ומנלן ?

קסג) באיזה בור פליגי ?

קסד) מה דעת ר' עקיבא? ומנלן ?

קסה) מה דעת ר' ישמעאל? ומנלן ?

קסז) מה לומד ר' עקיבא מהיתור "וכי יפתח" "וכי יכרה" ?

קסז) לפי ר' עקיבא מה הפירוש זהו בור האמור בתורה ?

קסח) לפי ר' ישמעאל מה הפירוש זהו בור האמור בתורה ?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

קסט) מה הדין בבור ברשות הרבים? (סכם לפי כל השיטות)
קע) מה הדין בבור ברשות היחיד? (סכם לפי כל השיטות)
קעא) מדוע לרבה צריך לומר דר"ע הוא המחייב ור' ישמעאל פוטר ואילו לרב יוסף
הוי איפכא?

קעב) מי התנא דמתניתין לרבה? לרב יוסף?
קעג) במה איירי רישא של הברייתא? במה איירי סיפא של הברייתא?
קעד) לרבה מי התנא של הרישא ומי של הסיפא?
קעה) מה קשה מברייתא זו לפי רב יוסף?
קעז) כיצד מתרץ רב יוסף את הרישא?
קעז) כיצד מסביר רב אשי את הסיפא לפי רבה?
קעה) מה מקשה הגמ' מהברייתא השניה? ומה מתרצת?
קעט) מנין שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה?

ג' ע"ב

קפ) מדוע כתוב ארך אפים ולא ארך אף?
קפא) באיזה עומק של בור חייבים על מיתה? ובאיזה על נזקים?
קפב) לרב איזה בור חייבה התורה? ובאיזה לא? ומדוע?
קפג) לשמואל על איזה בור חייבה התורה? ומדוע?
קפד) האם היה אפשר לומר דלשמואל על הבלא יהיה פטור? ומדוע?
קפה) "התורה העידה על הבור ואפילו מלא ספוגין של צמר". היכן העידה?
קפז) נפלה לבור עשרה ונשברה עצמותיה ומתה, האם לרב יהיה חייב? ומדוע?
קפז) באיזה אופן יש נפק"מ בין רב לשמואל?
קפח) לשמואל מה לומדים מהריבוי במשנה "אף כל"?
קפט) לרב מה לומדים מהריבוי במשנה "אף כל"?
קצ) מדוע כתוב במשנה "בור" "שיח" "מערה" "חריצין" "נעיצין"?
קצא) באר היטב את החשש של ריסוק אברים מיורה דעה.
קצב) מדוע הטריף ר"ג את השור?
קצג) מה מדייקת הגמ' מהלכה זו?
קצד) באיזה אופנים היה אפשר להכשיר את השור?

ג"ח ע"א

קצה) לרב נחמן מדוע בור פחות מי' פטור במיתה?
קצז) כמה גובה בית הסקילה? ומה מקשה מזה הגמ' לרב נחמן?
קצז) הסבר את קושית הגמ' "ולטעמיך נעביד י".
קצה) מה מתרצת הגמ'?
קצט) מה מקשה הגמ' על תירוץ זה? ומה מתרצת הגמ'?
ר) מה ילפינן מהפסוק כי יפול הנופל ממנו?
רא) מה מקשה הגמ' מברייתא זו לרב נחמן?
רב) מה התירוץ הראשון של הגמ'?
רג) מה מקשה הגמ' על תירוץ זה?
רד) מה התירוץ השני?
רה) מה מקשה ע"ז הגמ'?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

- (רו) למסקנא מה הטעם של רב נחמן?
(רי) למסקנא באיזה בור חייבים משום מיתה? ומדוע?
(ריא) לר' עקיבא, באיזה אופן יתכן בור של שני שותפין?
(ריב) שני אנשים ששלחו שליח להפוך בור ברשות הרבים, מי חייב? ומדוע?
(ריג) מה הפירוש אין שליח לדבר עבירה? ומדוע?
(ריד) לפי דעת רבי באיזה אופן יתכן בור של שני שותפין ברשות הרבים ושניהם יהיו חייבים?
(ריה) מדוע א"א לומר כן גם לפי רבנן?
(ריז) למסקנא האיך שייך בור של שני שותפין?
(ריזא) החופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה, מי חייב על מיתה? מי חייב על נזקין?
(ריזב) בהו"א מנלן לרבנן שהאחרון חייב?
(ריזג) מה לומר רבי מהפסוק הנ"ל?
(ריזד) למסקנא מנלן לרבנן דאחרון חייב בנזיקין?
(ריזה) מנלן לרבנן דשזר שחפר בור פטור?
(ריזו) לרבי מדוע כתוב פעמיים איש?
(ריזא) מדוע לרבנן האחרון חייב ולא הראשון?
(ריזב) מה הפירוש שזר פסולי המוקדשין?
(ריזג) שזר פסולי המוקדשין שנפל לבור מה הדין? ומנלן?
(ריזד) כמה דברים ילפינן לרבנן מוהמת יהיה לו? והאיך?
(ריזה) מה הסתירה שבין ב' הבריתות?
נ"א ע"ב
(ריזו) להו"א מי התנא של ברייתא א' ומי של ברייתא ב'?
(ריזא) לתירוץ א' של רב זביד לפי איזה מ"ד שני בריתות?
(ריזב) במה חידש רב זביד דבר שלא ידענו לפני כן?
(ריזג) כיצד מסבירים את ב' הבריתות לפי תי' א'?
(ריזד) לתי' ב' של רב זביד כמאן אזלה ב' הבריתות?
(ריזה) כיצד הוא מסביר את ב' הבריתות?
(ריזו) הסבר את הדין של רבא "הניח ע"פ הבור" ומי חייב?
(ריזא) מה החידוש שרבא בא להשמיע?
(ריזב) הסבר את האיבעיא של "טם טפח וסילק אבניו".
(ריזג) הסבר את עדדי האיבעיא. כיצד פושטת הגמ' את האיבעיא?
(ריזד) בור שמונה טפחים ומהם שני טפחים מים, מה הדין? ומדוע?
(ריזה) בור תשעה טפחים ומהם טפח אחד מים, מה הם עדדי האיבעיא?
(ריזו) בור שבעה ומהם שלשה טפחים מים, מה הם ב' עדדי האיבעיא?
(ריזא) הסבר את האיבעיא של רב שיזבי, ומה הם עדדי האיבעיא?
(ריזב) מה התירוץ הראשון של רב אשי?
(ריזג) מה התירוץ השני של רב אשי?
(ריזד) מה הדין בבור שעומקה כרחבה?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

- רמב) מה הדין בבור שעומקה פחות מרחבה? מה הדין בבור שעומקה יותר מרחבה?
רמג) הסבר את קושית הגמ' "וראשון מאימת מיפטר".
רמד) הסבר את המושג "יש ברירה" "אין ברירה".
רמה) במה פליגי רבה ורב יוסף?
רמו) במה פליגי ר' אלעזר בן יעקב ורבנן?
רמז) במה פליגי לענין שותפין שנדרו הנאה זה מזה? ומדוע?
רמח) באיזה אופן האחרון לבד חייב אפילו לר' אלעזר בן יעקב? ומדוע?
רמט) באיזה קנינים קונים קרקע?
רנ) איזה דברים צריך המוכר לומר בשעת קנין חזקה? ומדוע?

ג"ב ע"א

- רנא) באיזה קנינים קונים בהמה?
רנב) באיזה מקום מועיל מסירה? ובאיזה מקום מועיל משיכה?
רנג) איזה דברים צריך המוכר לומר בשעת קנין משיכה? ומדוע?
רנד) איזה דברים למדנו שהם במקום האמירה?
רנה) מה הפירוש משכוכית?
רנו) הסבר את המשל כד רגזו רעיא זכו, ומה הנמשל?
רנז) הסבר את קושית הגמ' וראשון עד אימת מיפטר.
רנח) מה התירוץ של רב לפי פירוש רש"י?
רנט) מה התירוץ של שמואל לפי פירוש רש"י?
רס) מה התירוץ של רבי יוחנן? והאם גם לשני נותנים את הזמן? ומדוע?
רסא) אבטיא להו כיסהו כראוי זכו' הסבר את צדדי האיבטיא, ובאיזה מקום מיירי?

ג"ב ע"ב

- רסב) ת"ש כסהו כראוי זכו' האיך הגמ' מוכיחה דמיירי בדאיתיא לפרקים?
רסג) האיך דוחה הגמ' ראיה זו?
רסד) ת"ש לא כסהו כראוי האיך מנסה הגמ' לפשוט את האיבטיא?
רסה) האיך דוחה הגמ' ראיה זו?
רסז) האיך פושטים את האיבטיא למסקנא?
רסז) מה האיבטיא לפי לשון ב'? ומה הם ב' צדדי האיבטיא?
רסח) ת"ש כסהו כראוי, האיך מנסה הגמ' לפשוט את האיבטיא?
רסט) האיך דוחה הגמ' את הראיה?
רע) ת"ש לא כסהו כראוי, האיך מנסה הגמ' לפשוט את האיבטיא?
רעא) האיך דוחה הגמ' את הראיה.
רעב) מהיכן פושטין למסקנא את האיבטיא? והאיך?
רעג) לרב מה הפירוש נפל לפניו? ומדוע חייב?
רעד) לפי רב, מה הפירוש נפל לאחוריו? ומדוע פטור?

ג"ג ע"א

- רעה) מה יהיה הדין לשמואל בכה"ג? ומדוע?
רעז) לשמואל מה הפירוש נפל לפניו? ומדוע חייב?
רעז) לפי שמואל מה הפירוש נפל לאחוריו? ומדוע פטור?
רעה) מה קשה לרב מהברייתא?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

- רעט) מדוע לשמואל לא קשה מברייתא זו?
רפ) לפי תירוצו של רב חיסדא, איך מייירי המשנה? ואיך מייירי הברייתא?
רפא) לפי תירוצו של רבה, איך מייירי המשנה? ואיך מייירי הברייתא?
רפב) לפי תירוצו של רב יוסף, איך מייירי המשנה? ואיך מייירי הברייתא?
רפג) "נפל לאחוריו מקול הכריה", מי הכורה?
רפד) הסבר קושית הגמ' "ואמאי נימא כורה גרם ליה".
רפה) מה מתרעת הגמ'?
רפז) מה יהיה הדין לרבנן? ומדוע?
רפז) שזר שדחף את חבירו לבור, מי חייב לפי רבנן? וכמה משלם? ומדוע?
רפח) מי חייב לר' נתן? ומדוע?
רפט) כמה משלם בתם?
רצ) כמה משלם במועד?
רצא) בשזר תם אי אמרינן שב"א עושה כל הנזק, מה קשה? ואי אמרינן שב"א עושה חצי נזק מה קשה?
רצב) לפי התירוץ הראשון, כמה עושה כל אחד בנזק?
רצג) מדוע משלם בעל השזר רביעי? ומדוע בעל הבור ג' חלקים?
רצד) לפי התירוץ השני, כמה נזק עושה כל אחד?
רצה) מדוע בעל השזר משלם רביעי? ומדוע בעל הבור ג' חלקים?
רצו) סכס בקצרה כמה פליגי ר' נתן ורבנן.
רצז) הניח אבן ע"פ הבור, מה הדין?
רצח) מה החידוש בדברי רבא?
ג"ג ע"ב
רצט) שזר ושזר פסולי המוקדשין שנגחו, לפי לשון א' מה הדין?
ש) מה הסברא שלהם לפי הסבר א'?
שא) מה הסברא שלהם לפי הסבר ב'?
שב) שזר ואדם שדחפו לבור, מי חייב לענין נזיקין?
שג) כמאן אזלה האי הלכה? מה יהיה הדין לפי רבנן?
שד) מי חייב לענין ד' דברים? ומדוע?
שה) מי חייב לענין דמי וולדות? ומדוע?
שו) מי חייב לענין כופר? ומדוע? מי חייב לענין שלושים של עבד? ומדוע?
שז) מי חייב לענין כלים? ומדוע?
שא) מי חייב לענין שזר פסולי המוקדשין שנפדה? ומדוע?
שט) מה לומדים מזהמת יהיה לו דבור?
שי) מה לומדים מזהמת יהיה לו דשור?
שיא) הסבר את קושית הגמ' "איפוך אנא", מה יהיה הנפק"מ לדינא?
שיב) מה מתרעת הגמ'?
שיג) מה מקשה שזר? ומה מתרעת?
שיד) נפל לתוכו שזר וכו' כמאן אזלה המשנה?
שטו) מה יהיה הדין לפי יהודא?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

שטז) מנין לומד ר' יהודה את הדין שלו?
שיז) מנין לומדים רבנן את הדין שלהם?

ג"ד ע"א

שיח) מנין לומד ר' יהודה לחלק?
שיט) מדוע רבנן לחלק לא יכולים ללמוד מונפל?
שכ) הסבר מהו "כלל ופרט" ומה התוצאה שלו.
שכא) הסבר מהו "כלל ופרט וכלל" ומה התוצאה שלו.
שכב) הסבר קושית הגמ' ואימא וכו'.
שכג) מה מתרצת הגמ'?
שכד) הסבר את קושית הגמ' אי מה הפרט מפורש וכו'.
שכה) מה מתרצת הגמ' ע"ז?
שכו) הסבר את קושית הגמ' "הי ליכתוב".
שכז) מה מתרצת הגמ'?
שכח) מה הדין לגבי עופות לפי תירוץ זו? ומדוע?
שכט) הסבר את קושית הגמ' "כלים בני מיתה נינהו".
של) מה קשה לרבנן?
שלא) מה קשה לרבי יהודא?
שלב) מה מתרצת ע"ז הגמ'?
שג) לרב דאמר להבלא וכו' מה קשה? ומה התירוץ?
שלד) מה מקשה הגמ' על הילפותא מזהמת יהיה לו?
שלה) למסקנא מנלן שחייב גם על עופות?
שלו) מה יליף ר' יהודא מ"חמור"?
שלוז) מה הפירוש שזר חדש שוטה וקטן לפי הו"א א' מה מקשה ע"ז הגמ'?
שלח) מה הפירוש לפי הו"א ב'?

ג"ד ע"ב

שלט) מה מקשה ע"ז הגמ' ?
שמ) מה מתרצת הגמ' ?
שמא) מה מקשה הגמ' על תירוץ זו מהברייתא ? מה מתרצת הגמ' ?
שמב) מאיזה ברייתא הופרך לגמרי הו"א ב' ?
שמוג) מה מתרץ רבא ?
שמד) מנין לומדים שחייבים על בהמה חיה ועוף על נפילת הבור? בהפרשת הר סיני? לתשלומי כפל? להשבת אבידה? לפריקה? לחסימה? כלאים דחרישה? כלאים דהרבעה?
שמה) מה מקשה הגמ' גבי שבת "זאימא"?
שמוז) מה מתרצת ע"ז הגמ' ?
שמוז) מה מקשה זאימא מה הפרט מפורש וכו' ?
שמוח) מה מתרצת הגמ' א"כ נכתוב רחמנא וכו' ?
שמוט) מה מקשה ע"ז הגמ' ?
שנ) למסקנא מנלן לאיסור מלאכה דשבת?
שנא) מה הכלל ופרט וכלל גבי מעשר?

שאלות לחזרה על פרק שזר שנגח את הפרה

שנב) מה מקשה הגמ' ממעשר שני ?

שנג) מה תירוץ א' ? מה תירוץ ב' ?

שנד) מדוע היה הו"א שיש איסור חרישה בכלאים גבי אדם? מה מתרצת הגמ'?

ג"ה ע"א

שנה) מדוע בדברות ראשונות לא נאמר טוב, ובדברות אחרונות נאמר טוב?

שנו) איזה דברים הרואה בחלום סימן יפה? ומדוע?

תם ונשלים שבה
לקל בורא עולם

תקציר פרק שור שנגה

דף ע"ו

המשנה: ספיקות בין מזיק לניזק (א) ספק בניזק ב ספק במזיק).

גמרא: מחלוקת סומכוס וחכמים. מדוע הוסיף זה בכל גדול בדין. (א) אפי' ניזק אומר כרי, ומזיק אומר שמא (ב) שיכול לומר לשחיטה מכרתיו כך להמע"ה.

מחלוקת בין רב לשמואל: יש מחלוקת במקרה: (א) גברא שקונה להא ולהא. (ב) הדמים שווים. (ג) יש כסף. אין מחלוקת במקרה: (א) אינו קונה להא ולהא. (ב) הדמים אינם שווים. (ג) אין כסף.

מה לומדים מהפסוק "מי בעל דברים" הו"א – המע"ה. פירכא – אין כריך פסוק. מסקנא – נזקקין לתובע תחילה (ובזייל נכסיה לנתבע).

האיך מיידי במשנה חצי ורביע אביי – חלי היינו חלי התשלומים = $\frac{1}{4}$, ורביע היינו רביע התשלומין = $\frac{1}{8}$. א"ד א' – קדם ותבע לבעל הוולד, ולכך כאלו הודה שיש שותף. (אבל תבע את בעל הפרה תחילה, משלם בעל הפרה את כל החלי). א"ד ב' – אין נפק"מ, משום שהדבר ידוע שיש שותף. רבא – בפרה וולד דחד, אם הפרה נמלאת: משלם כל החלי, אם יש רק את הוולד: משלם ר"נ.

דף ע"ז

שימת התשלומין הזיקה עם הוולד – אפשר לגבות מהוולד והוי גופה. תרנגולת עם הביצה – אי אפשר לגבות מהביצה, והוי פירשא בעלמא.

הזיקה פרה וולדה האיך שמיין בפרה מעוברת – ולא פרה וולד בנפרד. רא"י (1) קוטע יד עבדו (2) המזיק ערוגה. קושיית רב אחא ערוגה ועבד הוי אחד, משא"כ הכי הוי שני דברים נפרדים. תירוצ' הגמ' היות והזיקה פרה מעוברת, הוי אחד.

שימת התשלומין בשפרה דחד וולד דחד פיטמא – לבעל הפרה. נפחא – מחלוקת: רב פפא אמר לבעל הפרה, ורב איקא אמר חולקין, והלכתא – חולקין. **המכנים חפצים לחצר חבירו רישא** – המכנים שלל ברשות והזיק חייב. הדייק – ברשות פטור. מציעתא – המכנים שלל ברשות והזיק בעה"כ חייב. הדייק – ברשות חייב. סיפא – רבי אומר ברשות שניהם פטורים. הקדמה – ברשות לרבי – שניהם פטורים. לרבנן – שניהם חייבים. קשיא – רישא וסיפא רבי ומליעתא רבנן? תירוצ' א' – רב זירא: תברא. תירוצ' ב' – רבא: ברשות הוי כקבלת אחריות, ולכן: רישא המכנים פטור, מליעתא בעה"כ חייב.

הגורם להיזק דברי רב – המכנים פירות שלל ברשות, ואכלה ומתה, פטור להו"ל שלל תאכל. קושיית הגמ' – הנותן סם המוות משמע לדווקא סם המוות. התירוצים – (א) אפילו בסתם פירות, אבל בסם יש חידוש לעכ"פ חייב דליני שמים. (ב) אפרזתא. קושיא ב' – אשה שנכנסה לטחון חטים (ומדוע ס"ל דמייירי באכלה משום שלל כתוב "בהן"). התירוצ' – דמייירי בהחלקה (ואין נפק"מ אם כתוב "בהן" או לא). קשיא ג' – הכנים שורו ברשות ואכל ומת, חייב בעל החצר. תירוצ' – היות שמייירי ברשות בעל החצר מקבל עליו בעל החצר שיחזיר פרה חיה ובריאה. מסקנא – הו"ל שלל תאכל הוי סברא על בעל הפירות בלבד.

דף ע"ח

מה האחריות שבעל החצר מקבל על עצמו האבעיאי – שלל יזיק, או שלל יזק. הברייתא – ג' אנשים: (1) בעל הפירות. (2) בעל החצר. (3) השור הנכנס – ברשות: חייב. שלל ברשות: פטור – ומשמע חייב היינו – בעל החצר. הדחיה – שחייב ופטור היינו – על בעל השור, והסביבה: כי אם יש לו רשות הוי כשן ברשות הניזק. ברייתא ב' – כנ"ל אלא בנגיחה, ברשות חייב, שלל ברשות פטור. הדחיה – שעל בעל השור – וברשות הניזק חייב נזק שלם כר"ט. ופטור היינו מח"נ. המעשה – אשה שנכנסה ללוש, והבהמה אכלה = חייבת. הקשיא – הו"ל שלל תאכל. תירוצ' – דהוי ברשות מקבלת אחריות. הקשיא – דברייתא של לטחון חטים משמע שאפילו ברשות פטור. תירוצ' – כאן יש בעיה של כניעות.

חפירת בור ע"י שור ההלכה – הכנים שלל ברשות וחפר בורות שיחון ומערות בעל החצר בנזקי הבור, ובעל השור בנזקי החצר. הקשיא – איש בור ולא שור בור. התירוצ' – דהי' לו למלאת. קשיא – מדוע פטור על רבץ. תירוצ' – שהרבץ גללים. קשיא – קשה לרב דהרי לא הפקירו. תירוצ' – סתם גללים אפקורי מפקיר להו.

אדם שנכנס לחצר חבירו הזיקו – הנכנס לבעה"כ = חייב. בעה"כ ידע והזיקו – חייב, לא ידע – פטור. הזיקו – שניהם פטורים.

נפל לבור והבאיש מימיו רבא בהו"א – נשעת נפילה חייב. לאחר נפילה השור הוי בור, ומיס כלים ופטור. קושיית הגמ' – לרב לא הוי בור. רבא במסקנא – מגופו הוי מזיק, אבל מריחו הוי גרמא ופטור.

חיוב הכופר קושיא א' – חס ופטור מכופר. תירוצ' – במועד. קושיא ב' – בר קטלא. התירוצים – רב יוסף – דהוי מועד שלל בכוונה. שמואל – כר' יוסי דחס חלי כופר. עולא – כר"ט ור' יוסי – אדם בחצר הניזק כופר שלם.

תקציר פרק שור שנגח

האיבעיות

- א) המחזיק בשטר חזקה (ולא זכה בשדה) האם יזכה עכ"פ בשטר לזר ע"פ כלוחיתו, ולא נפשט.
 ב) משכנו של ישראל ביד גר ומה, וזכה אחר. ונפשט: שמוציאין, שמכיוון שמת פקע השיעבוד.
 ג) משכנו של גר ביד ישראל וזכה אחר, ונפשט אם נמלא בחוד חזירו לא זכה החופס, אם נמלא מחוץ לחזירו, זה קנה כנגד מעותו וזה קנה השאר.

דף ג'

חיוב בור דגרימא כתוב ע"פ זרעות ה'ח' ת"ב. וז"ל זרעות הרבים ת"ב. לרבה - זרה"ר - לכו"ע חייב, דילפינן ממי יכרה שעל עסקי וכו'. זרה"ר - לר"ע - חייב "בעל הבור" עבור שיש לו בעלים, לר"י - פטור "בעל הבור" בעל התקלה וקשה על ר"ע מהו זהו? והתירוץ שזהו שפתח בו הכתוב לתשלומין. לר"ב יוסף - זרה"ר - לכו"ע חייב דילפינן "בעל הבור". זרה"ר - לר"ע - פטור, דמי יכרה אינו מיותר, לר"י - חייב, דמי יכרה מיותר ועל עסקי כריה וכו' וקשה על ר"י מהו זהו? והתירוץ שזהו שפתח בו הכתוב לנזיקין.

סיכום רש"י - קושיא א' - מדוע משלמים כופר הרי אין הורגים. תירוץ כאן לא סטה מהמסלול. קושיא ב' - משונה תירוץ לאחר ג' הוי אורחיה. קושיא ג' - נימא ג' שלא בזונה, א' בזונה, וגם נהרג ומשלמים. תירוץ - דהוי מסלול אחר.

סתירה בין ב' הברייתות:

קושיא	ברייתא א'	ברייתא ב'
	דיוק - סתמא פטור	דיוק - סתמא חייב
התירוץ	ר"א	כרבני
	רבא	סתמא אינו חייב
	הברייתא אינו בזה לומר דינים שונים בענייני קבלת השמירה, אלא בא לומר שבאופן שהמכניס את השור קיבל רשות הוי קרן ברשות הניזק, ובאופן שלא קיבל רשות הוי כקרן ברשותו.	

הקושיות

סיפא	רישא	
לאו"ן פטור הא סתמא רשות ה'ח' ת"ב.	זר זרעות ה'ח' פטור.	קושיא א'
ר' עקיבא.	ר' ישמעאל.	בשלמא לרבה
לכו"ע.	במאן?	אלא לר"ב יוסף
מיירי בקרוב לרשות הרבים.	ומיירי עמוק בחוד החצר.	התירוץ
מיירי שנכנס קלח לרה"ר.	ר' ישמעאל לשיטתו.	דברי רב אשי

דף ע"ט

שבח ודמי וולדות שור - אשה - פטור מהכל "כי ינלו אנשים". שפתח - חייב "שבו לכם פה עם החמור" עם הדומה לחמור. אדם - דמי וולדות - חייב ונותן לבעל. שבה וולדות - לה"ק משלמים לבעל ולומדים מ"הרה" שמיותר. לרשב"ג - במזכרת אין בכלל שבה, שאינה מזכרת חולקין.

דמי וולדות בגיורת השיטות - חבל בחיי הגר ומת לכו"ע פטור. חבל לאחר מיתת הגר - לרבא חייב, דהיא זכיה בזולדות. לרב חסדא - א"א לזכות בזולדות וג"כ פטור. הקשיא - מהברייתא דקתני זכה (וס"ל דמיירי שחבל לאחר מיתה). התירוץ - א' דמיירי שחבל בחיי הגר. ב' לאחר מיתה וגורסין זכתה.

סיפא	רישא	
זר זרעות ה'ח' פטור.	זר זרעות הרבים ת"ב.	קושיא ב'
ר' ישמעאל.	ר' ישמעאל (ולכו"ע)	לרבה
במאן?	ר"י.	לר"ב יוסף
לאושין ולכך פטור.	ר"י.	התירוץ

הברייתות	ברייתא א'	ברייתא ב'
לרבה	לאחר מיתה חייב	לאחר מיתה פטור
ת"א	כרבה ס"ל	כרב חסדא
לרב חסדא	כרשב"ג	כרבני
	בשבה וולדות	
תירוץ ב' כרשב"ג	בשבה וולדות	בדמי וולדות

תקציר פרק שור שנגה

אחד עשה י' והשני סייד וכייד האחרון חייב	שותפין שעשו בור כולם חייבים	סתידא בין הברייתות
שלא הי' הכל וע"י שסייד עשה הכל	כרבנן כל אחד עשה שיעור מיתה	תירוצ א' רב זביד כרבנן
שלא הי' הכל לא למיתה ולא לנזקין	פשוט	תירוצ ב' רב זביד כרבי

דינים נוספים בבור דין א' - אמר רבא - הניח אבן למעלה והשלימו לעשרה גם בזה חולקים רבנן ורבי - ולא אמרינן שהכלל של הראשון המית. דין ב' - שמונה ושתים מים היו עבור עשרה. תשעה ואחד מים, ושבעה ושלושה מים תיקו. דין ג' - הרחיבה א"ל ח' נוחזי אי בהכלל מיתה, או בחבטא, א"ל ב' נחזי היכן נפל. דין ד' - אחד שהשלים לעשרה וחזר וכיסה הטפה, איבעי' ללא איפשיטא. דין ה' - בור עומקה כרחבה למ"ד אחד - חייב, למ"ד אחד - פטור.

סוגיא דיש ברירה

חכמים	ר"א בן יעקב	שיטתם
א"ן זרירא	e' זרירא	
כשהניחו משתמש הוא משתמש גם בחלק חבירו והאחרון חייב.	כשהניחו משתמש הוא משתמש בחלקו בלבד, ולכן שניהם חייבים.	בור של שני שותפין
אסור להיכנס, דהוא משתמש גם בחלק חבירו.	מותר ליכנס לחצר לכ"א משתמש בשלו.	שותפין שנדרו הגאה

דף ג"ב

דיבורים שהיו בגמירת דעת ביסווי בבור - גמירות דעת לקנין חזרה. מפתח בבית - גמירות דעת לקנין חזקה. משבוכית בעז (פי' א' קרקשתא, פי' ב' ראש העדר) - גמירות דעת לקנין משיכה.

בור שנמצא פתוח ע"י שותף עד מתי הוא חייב לבד
רב - בכלי שידע. שמואל - בכלי שידועהו. רב יוחנן - נותנים לו זמן לשכור פועלים ולכסות.

איבעיא א' כיסהו בראוי בפני שוורים, וגמלים החלישו את הבור ושור נפל, וגמלים מגיעים לפרקים. 33 א' - היות שמגיעים לפעמים הוי פושע. 33 ב' - היות שאינו קבוע הוי אונס. ת"א - כיסהו כראוי פטור. וע"כ דלתיין לפרקים וגמלים ארעוהו ופטור. 33 ג' - דמייירי כראוי לכולם ואם תקשה אם ראוי האריך נפל,

לימודים שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים בחוט השערה - לכתוב (1) "וסביבו נשערה מאל". (2) ונורא על כל סביביו. שאין הקב"ה מוותר - לכתוב "כי כל דרכיו משפט".

המעשה אדם זרק אבנים מחלצו, אמר לו החסיד מדוע אתה זורק מרשות שאינו שלך לרשות שלך, לגלג עליו, לימים הולך למכור שדהו ונתקל באבניו, והבין היטב דברי החסיד.

איזה בור חייבים לרב - להכלו ולא לחבטו - לעבד גובה פטור "ונפל" עד שיפול דרך נפילה - "אף כל" לחטוי כל הבורות. לשמואל - להכלו וכ"כ לחבטו - לעבד גובה חייב - "ונפל" כל זהו משמע - "אף כל" לחטוי חבטא. בור - כעגול, שיח - קטן, מערה - יש לו גג, חריצין - הרווח למעלה כמו למטה.

דף ג"א

המעשה של ר"ג המעשה - קור נפל עבור פחות מ' והבעלים שחטוהו ור"ג הטריפו מחשש ריסוק אברים - משמע דס"ל דיש מיתה בפחות מ'. קושיא א' - במשנה מבואר דפחות מ' פטור. תירוצ - ס"ל כרב ולכך יש חבטא בפחות מ' אבל הכלל אין. קושיא ב' - מדוע פחות מ' חייב על נזקין. תירוצ - יש הכלל פחות מ'. קושיא ג' - מדוע בית הסקילה גובה ב' קומות. תירוצ - "ואהבת לרעך כמוך" כדי שימות מהר. קושיא ד' - דברייתא מבואר שנית י' טפחים חייב במעקה, וא"ל לתרץ דאין עליו שם בית, דגם אם היה מבחוץ י' בחוכו אין לו י' ואין שם בית. ולבן נדחה, וההסבר בדברי ר"ג = מהראש עד הרגלים ד' טפחים והבור ו' טפחים. והמשנה דלגנדר לבור.

בור של שני שותפין שאלת הגמ' - בשלמא לר"ע שייך ברשות היחיד אלא לר"י כה"ר איך שייך. הו"א א' - אם שלחו שליח - אין שליח לדבר עבירה. הו"א ב' - אחד חפר תשעה והשני השלימה לעשרה, לרבנן בין למיתה ובין לנזקין ולרבי ולמיתה קשה. מסקנא - שהגביהו חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה.

מחלוקת רבי ורבנן לרבי - מיתה אחרון חייב ולנזקין שניהם - מ"כי יכרה איש" לומדים איש בור ולא שור בור ואיש בור השני כתב אגב הראשון - מוהמת יהי' לו לומדים רק שור פסולי המוקדשין. לרבנן - בין למיתה בין לנזקין אחרון חייב - מאיש בור השני לומדים איש אחד ולא שניים - והמת יהי' לו לומדים שני דברים: בזהמת יהי' לו שור פסולי המוקדשין פטור, וממשמעות הפסוק לומדים שבבור שעבד מיתה מייירי.

תקציר פרק שור שנגח

מחלוקת ר"ג ורבנן זגמן 1) בעל הבור אינו מזיק. 2) אין אומרים אי ליכא וכו'. זגמ 1) בעל הבור נקרא מזיק. 2) אומרים אי ליכא וכו'. ולכן לרבנן בעל השור חייב ובעל הבור פטור. ולרבי נתן במועד כ"א חייב.

דעת רבי נתן בשור תם

שור 1/4	בור 3/4	
רביע, ומרוויח רביע.	חייב בג' חלקים, ומרוויח רביע.	רבי נתן א' כל אחד עושה כל הנזק
משלם חיי ממה שעשה.	השור נמלא ברשותו.	רבי נתן ב' כל אחד עושה ח"ג

הניח אבן ע"פ הבור

דברי רבא – גם בזה חולקים רבנן ורבי ובעל האבן משלם כמו בעל השור. מיהו דתימא – דווקא בשור שדחף פליגי דהשור יס לו כח להיזק לבדו, אבל כאן הו"א לומר דבעל הבור לבדו נקרא מזיק, קמ"ל.

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו

רביע	אבן	
רביע	חצי	איכא דאמרי א' הא והא בתם
כרבנן	כר"ג	הא והא כרבנן
בתם	במועד	
נ"ש	חצי	איכא דאמרי ב' הא והא בפועל
כר"ג	כרבנן	הא והא כרבני נתן
במועד	בתם	

ההבדלים בין אדם שור ובור

אדם – חייב בד' דברים. ודמי וולדות פטור מכופר ול' של עבד, חייב בכלים ובשור פסולי המוקדשין. שור – פטור בד' דברים ודמי וולדות, חייב בכופר ול' של עבד, חייב בכלים ובשור פסולי המוקדשין. בור – פטור בד' דברים ודמי וולדות, ופטור מכופר של עבד, ופטור בכלים ובשור פסולי המוקדשין.

והמת יהיה לו דשור: בעלים מטפלים בנבילה. דבור: שור פסולי המוקדשין פטור, והילפותא לפטור הוא דווקא על בור, משום שהוא פטור גם על כלים, ולא שור שאין בו דבר שפטור לגמרי.

דמייירי שהתלעו תולעים. ת"ע 2 – כיסהו שלא כראוי חייב, וע"כ דמייירי בלוחו לזר של האיבעיא, וחייב. דמיה – דמייירי כראוי לשורים ולא לגמלים, ואם תקשה פשיטא? אידי דבעי למתני רישא כראוי, כתב בסופא שלא כראוי.

איבעיא ב' כיסהו כראוי בפני שוורים ולא בפני גמלים ושביחי גמלים אבל תולעים הפילו את הביסוי. 33 א' – היות שעומד ליפול מחמת הגמלים הו פושע. 33 ב' – היות שהי' מעשה אינו פטור. ת"ע א' – כיסהו כראוי פטור, והרי מייירי בהתלע מעתה וכמו האיבעיא. דמיה – דמייירי כראוי בין לשורים ובין לגמלים והו"א ללריך כל הזמן לדפוק ולבדוק האם הכיסוי מספיק חזק קמ"ל. ת"ע 2 – כיסהו שלא כראוי חייב, וע"כ דמייירי בלוחו לזר של האיבעיא. דמיה – דמייירי ראו לשורים ולא לגמלים והקישא פשיטא אידי שכתב רישא כראוי כתב סופא לא כראוי. ת"ע ג' = בדרייתא – מבואר שכלילה הוא חייב, משום דהוי פושע, אכל ביום פטור. וחזינו שכשהוא פושע חייב וכשהוא אנוס פטור. ולא אמרין מיגו

דף נ"ג

הסבר המשנה נפל לפניו

לפניו חייב	לאחריו פטור	
שנפל על פניו והוא הבלא.	שנפל על רגליו והוי חבטא.	דב
שנפל לתוך הבור.	שנתקל בבור ונפל חוץ לבור.	שעומא

הסתירה בין המשנה לברייתא

משנה	ברייתא	
לחוריו פטור	לחוריו חייב	בשלפא לשעומא
חוץ לבור	בתוך הבור	דב חיסדא
כרה"ר	הפקיר רשותו ולא בור	דבה
לחוריו כלבד	התהפך	דב יוסף
חיובו הבור	שור שהבאיש מימיו	

נפל לפניו מקול הכריה

לרבנן – בעל הבור לא עשה מאומה, והכורה הוי גרמא. לרבי נתן – בעל הבור הזיקא קא עבד, ואי ליכא לאשתלומי מהאי ומשתלם מהאי.

תקציר פרק שור שנגח

מחלוקת רבנן ורב יהודה

	ונפל שמה	שור	אן	חמור
רבנן	טובא משמע	ולא אדם	לחלק	ולא כלים
רבי יהודה	לשון יחיד ולחלק	ולא אדם	לרבות כלים	זאי!

דף ג"ד

סיכום מהיבן נלמד שבבור חייבת על הכל הו"א א' – כלל ופרט וכלל ונפל כלל שור או חמור פרט בעל הדבר ישלם חזר וכלל מה הפרט בע"ח אף כל בע"ח. דחיה: עופות מנ"ל: לאפש"ל מה הפרט דבר שנכלתו במגע ומשא אבל עופות לא. הו"א ב' – והמת יהי' לו כל דבר מיתה (בכלים שבירתן זהו מיתתן) = לרב בכלים חדשים, שמתפולאים (בהבל) דחיה: הפסוק נכרך לשור פכולי המוקדשין. מסקנא: כסף ושיב לבעליו כל דבר שיב לו בעלים.

ביאורי המשנה נפל לתוכו שור חש"ו חייב הו"א א' – שור של חש"ו. דחיה – משמע לאם שור של פקה פטור. מדוע? הו"א ב' – שור שהוא חש"ו. דחיה – משמע דשור שהוא פקה פטור. מדוע? הו"א ג' – לא מבעיא קאמר – וגם שור חש"ו וגם שור פקה חייב. קשיא – והתניא נפל לתוכו בר דעת פטור למשמע שור שהוא פיקח פטור. תירוץ – בר דעת הכוונה אדם, ולכך פטור. קשיא – אבל אדם טיפש שיפול לבור האם יהי' ג"כ חייב. תירוץ – בר דעת היינו ששייך לגזע של בר דעת. דחיה – והתניא בצרייתא אחרת נפל לתוכו שור בן דעת פטור. מסקנא – שור שהוא חש"ו חייב, אבל שור פקה פטור, לאיבעי עיוני ומיזיל.

מקור לכמה דברים דמירי בכל הבעלי חיים (בהמה, חיה, עוף) נפילת הבור – כסף ושיב לבעליו – כל לאית ליה בעלים. הפרשת הר סיני – אם בהמה אם איש לא יחזיר – חיה בכלל בהמה... אם לרבות את העופות. תשלומי בבל – על כל דבר פשע – כלל כל דבר פשיעה. השבת אבידה – לכל אבידת אחיך – כל האבידות. פריקה – גזירה שווה חמור חמור משבת. חסימה – ג"ש שור שור משבת. בלאים דהרבעה – ג"ש בהמתך בהמתך משבת. בלאים דחרישה – ג"ש שור שור משבת. שבת – "וכל" ריבוי לרבות את העופות.

המקור בשבת הו"א – כלל ופרט וכלל. דחיה – א"כ עופות לא. מסקנא – "וכל" בהמתך לרבות אחרונות מיותר ומרבה הכל. קשיא – האידך אתה אומר כאן ש"וכל" ריבוי הוא הלא במעשר שני "וכל" כלל. תירוץ א' – "בכל" כלל "וכל" ריבוי. תירוץ ב' – במעשר אינו מיותר ולכן הוא כלל. ובשבת שהוא מיותר הוא ליה ריבוי.

דף ג"ה

אגדתות שבסוף הפרק היתר חרישה באדם – לאדם מותר לחרוש עם כולם, משום שכתוב גבי שבת כמון דהיינו רק בשבת הוקש אדם לבהמה אבל לא לדברים אחרים. מדוע לא כתוב טוב בדברות ראשונות – דעתידין להיבצר. הרואה ט' בחלומו סימן יפה לו – דהט' הראשונה הכתוב בתורה הוא בטוב. הרואה הספד בחלומו סימן יפה לו – הספד כתוב סימן יפה, הספד ממש אינו סימן יפה. איבעיא דעז ודג – הנוהג בעז ודג האם הוא כלאים, והוי איבעיא ללא איפשטא.